

Darīsim KOPĀ!

NO 5 LĪDZ 50 TŪKSTOŠIEM EIRO

**Kā saņemt Rīgas pašvaldības finansējumu
mājas remontam?**

4.–5. lpp.

LAI TIKAI NEBŪTU KARA

**Daudzdzīvokļu māju pagrabus pārveido
par patvertnēm**

12. lpp.

№6 (190), jūnijs 2024

www.kopaa.lv

Svarīgākais par māju apsaimniekošanu un komunālajiem pakalpojumiem

**„MAZGĀJIETIES
BĻODĀ!”**

2.–3. lpp.

**Kaimiņu parādu dēļ
Salaspilī iedzīvotājiem
atslēdz karsto ūdeni:
kā rīkoties?**

6.–7. lpp.

**MAINĀM ŪDENS
SKAITĪTĀJUS**

**Cik maksā jauni ūdens skaitītāji? Kā izvēlēties uzņēmumu skaitītāju
uzstādīšanai? Ko darīt, ja skaitītājs aizsvīdis vai pārstājis darboties?**

„MAZGĀJIETIES BLŪDĀ!”

Kāpēc Salaspilī ne vienai vien mājai atslēgts karstais ūdens un vai tas var atkārtoties?

A. ŠEVČENKO

Daudziem salaspiliešiem jūnijs sākās ar lielu satraukumu: uzņēmums *Salaspils siltums* atslēdza karsto ūdeni mājās, kuras apsaimnieko uzņēmums *Namu pārvaldīšana*. Kā skaidroja siltumapgādes uzņēmuma administrācijā, šis ārkārtējais lēmums pieņemts apsaimniekotāja neapmaksāto rēķinu dēļ.

Kāpēc tiek sodīti godīgie maksātāji?

3. jūnijā, dienā, kad daudzām mājām tika atslēgts karstais ūdens, Salaspils iedzīvotāji veltīja daudz neglaimojošu vārdu uzņēmumam *Namu pārvaldīšana* un ar to saistītajam apsaimniekošanas uzņēmumam *Budeskalni*.

– Smieklīgākais ir tas, ka kāpņu telpās nebija nekāda paziņojuma par ūdens atslēgšanu, – raksta Elena. – Par ūdens atslēgšanu un tās iemesliem uzināju mājas tērēšanas platformā. Žēl, ka apsaimniekošanas uzņēmuma vadītājs Aleksandrs Žuravļovs situāciju nekomentēja.

– Nesaprotu, kas tā par cīņu ar pārādniekiem? No šādas cīņas cieš tie, kas godīgi maksā rēķinus, – sašutis ir

Kaspars Bukels. – Godīgie iedzīvotāji taču neies uz pārādnieku dzīvokļiem un nepierunās maksāt. Lai *Salaspils siltums* atslēdz karsto ūdeni tiem, kam ir parādi!

– Mūsu mājai nav tādu parādu par siltumu, kādi norādīti *Salaspils siltums* mājaslapā, – stāsta Olga Strigune. – Kāpēc mums būtu jācieš neērtības, ja apsaimniekotājs nav pārskaitījis siltumtīkliem mūsu samaksāto naudu?

**Salaspils siltums:
„Viss notiek tā,
kā paredzēts
līgumā!”**

Uzņēmumā *Salaspils siltums* neizdijinās, kas izraisījis apsaimniekotāja parādu: „Ņemot vērā, ka uzņēmumi *Namu pārvaldīšana* un *Budeskalni* re-

gulāri kavē maksājumus par savu pārvaldībā esošajām mājām, mēs pārtraucām karstā ūdens piegādi tām mājām, kurām ir parādi. Kopējā parāda summa par aprīli pārsniedz 70 tūkstošus eiro. Vairākkārt esam apsaimniekotājam rakstiski atgādinājuši par pienākumu ievērot noslēgtā līguma nosacījumus par siltumenerģijas piegādi un laikus apmaksāt rēķinus. Līgumā ir norādīts, ka *Salaspils siltums* nemaksāšanas gadījumā ir tiesīgs pārtraukt siltuma piegādi.”

– Varbūt dzīvokļu īpašniekiem par siltumenerģijas piegādi labāk slēgt tiešos līgumus bez apsaimniekotāja starpniecības? – pārdomās dalās salaspiliete Sandra Grudule. – Tāpat kā mēs norēķināmies par elektrību. Lai apsaimniekotājs saņem naudu tikai par savu darbu, tad iedzīvotājiem nebūs bail, ka līdzekļi var pazust. Man nav parādu, bet nevaram arī ietekmēt apsaimniekotāju...

Kas notiks jūnijā?

Daudzi Salaspils iedzīvotāji mirkļa emociju iespaidā pat sāka apspriest apsaimniekotāja maiņu. Galu galā pilsētā tika apspriesta informācija arī par uzņēmuma *Namu pārvaldīšana* iespaidīgo

nodokļu parādu Valsts ieņēmumu dienestam.

Taču iedzīvotājiem nebija laika pieņemt radikālus lēmumus, jo pēc trim dienām karstā ūdens padeve tika atjaunota. „Apsaimniekotājs samaksāja visus rēķinus par aprīli,” – pastāstīja *Salaspils siltuma* pārstāvis.

– Saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem tagad uzņēmuma pienākums ir līdz 20. jūnijam samaksāt rēķinus par iedzīvotājiem maijā piegādāto siltumenerģiju.

Jūnija beigās būs skaidrs, vai uzņēmumi *Namu pārvaldīšana* un *Budeskalni* būs tikuši galā ar nākamajiem rēķiniem, vai Salaspils dzīvokļu īpašniekiem jāērēķinās ar jaunu karstā ūdens atslēgšanu.

Tajā pašā laikā uzņēmuma *Namu pārvaldīšana* priekšsēdētājs Aleksandrs Žuravļovs ir informējis klientus par pienākumu samaksāt visus parādus par siltumenerģiju vai vismaz sastādīt maksā-

Igors Trubko, Rīgas apsaimniekotāju asociācijas pārstāvis

jumu grafiku. Pretējā gadījumā parādi tikšot nodoti piedziņas uzņēmumiem, un pēc tam nepaies ilgs laiks, kad viņi vērsīsies tiesā.

„Iedzīvotājus vajadzēja brīdināt...”

Vai uzņēmumam *Salaspils siltums* bija tiesības atslēgt karsto ūdeni viesiem, arī godīgajiem maksātājiem?

– Ministru kabineta noteikumos Nr. 876 *Par siltumenerģijas piegādi un lietošanu* noteikts, ka siltumtīkliem ir tiesības pilnīgi vai daļēji pārtraukt siltumenerģijas piegādi, ja lietotājs pārkāpj līguma nosacījumus par samaksas termiņiem, – norāda Rīgas apsaimniekotāju asociācijas pārstāvis Igors Trubko.

Tajā pašā laikā noteikumos ir paredzēts, ka piegādātājam ir pienākums brīdināt lietotājus trīs dienas pirms pakalpojuma pārtraukšanas.

Piemēram, galvaspilsētas uzņēmums *Rīgas siltums* par uzkrātajiem parādiem vispirms brīdina mājas pārvaldnieku, bet pēc tam visus dzīvokļu īpašniekus.

– Iedzīvotāju brīdināšana par kopējo mājas parādu ir ļoti svarīga. Saņemot ziņu, dzīvokļu īpašnieki var rīkoties, piemēram, pieprasīt informāciju no pārvaldnieka par maksājumiem un viņa darbu ar pārādniekiem, vai pat steigami nobalsot par apsaimniekošanas uzņēmuma maiņu, stāsta uzņēmuma *Rīgas namu apsaimniekotājs* vadītāja un finanšu eksperte Taisija Štāle.

Vai noteikums par 20% vairs nav spēkā?

– *Salaspils siltuma* atskaitē norādīts, ka pirms karstā ūdens atslēgšanas mājām parādi caurmērā sastādījuši 2–3 tūkstošus eiro. Vai tas uzskatāms par kritisku apjomu?

– Jau minētie Ministru kabineta noteikumi Nr. 876 faktiski noteic, ka

Jūnija beigās būs skaidrs, vai uzņēmumi būs tikuši galā ar nākamajiem rēķiniem, vai Salaspils dzīvokļu īpašniekiem jāērēķinās ar jaunu karstā ūdens atslēgšanu.

Taisija Štāle, uzņēmuma „Rīgas namu apsaimniekotājs” vadītāja un finanšu eksperte

siltumapgādes uzņēmumiem ir pienākums nodrošināt apkuri un karsto ūdeni tām mājām, kuras pēdējo 12 mēnešu laikā ir samaksājušas par vismaz 80% no saņemtās siltumenerģijas, – norāda Igors Trubko. – Taču šis noteikums attiecas tikai uz lielākajiem valsts siltumapgādes uzņēmumiem, kas saviem klientiem piegādāja vairāk nekā 2 miljonus megavatstundu gadā.

Izrādās, ka mazāks uzņēmums, piemēram, *Salaspils siltums*, kas klientiem piegādā tikai 60 tūkstošus megavatstundu gadā, ir tiesīgs pieprasīt no klientiem pilnu rēķinu samaksu.

Tas ir pretrunā ar citu likumu

Taču šāda siltumtīklu taktika, kā uzsver mūsu sarunbiedrs, ir pretrunā *Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma* prasībām. No vienas puses, šis likums nosaka, ka apsaimniekotājam ir pienākums nekavējoties pārskaitīt pakalpojuma sniedzējam visu naudu, ko tas saņēmis no iedzīvotājiem par konkrēto komunālo pakalpojumu. No otras puses, šajā likumā noteikts, ka mājas apsaimniekotājs pārskaita maksājumu tikai tad, ja apmērā, kādā viņš to saņēmis no dzīvokļu īpašniekiem.

– Sanāk, ka siltuma piegādātājs *Salaspils siltums* pieprasa māju pārvaldniekiem pilnībā apmaksāt rēķinu par visu siltumenerģiju, ko klienti iepriekšējā mēnesī saņēmuši, līdz katra mēneša 20. datumam, lai gan labi saprot, ka tas nav iespējams. Galu galā tikai retā mājā iedzīvotāji laikus pilnā apmērā samaksā visus rēķinus, – stāsta Igors Trubko. – Līdz ar to uzņēmumu vadītāji, kuri augstu vērtē savu reputāciju, apkures rēķinu apmaksā ir spiesti ieguldīt savus apgrozāmos līdzekļus. Viņi to dara cerībā, ka dzīvokļu īpašnieki agri vai vēl parādus samaksās un šī nauda atkal nonāks apsaimniekošanas uzņēmuma budžetā.

Uz pārvaldnieka rēķina

Tomēr ne visiem pārvaldniekiem ir pietiekami daudz līdzekļu, lai aizsargātu godīgos klientus no siltuma, karstā ūdens un citu pakalpojumu atslēgšanas.

– Piemēram, mūsu uzņēmumā *Rīgas namu apsaimniekotājs* šādu stabilitāti izdevies panākt tikai tāpēc, ka 19 darba gadu laikā nopelnīto peļņu ne reizi nesam sadalījuši, bet gan uzkrājuši tieši tāpēc, lai palīdzētu iedzīvotājiem ar pagaidu rēķinu apmaksu. Tas ļauj mums šodien apmaksāt *Salaspils siltuma* rēķinus laikā un pilnā apjomā, neskatoties uz to, ka mūsu klientu vidū arī ir parādnieki, – stāsta Taisija Štāle.

Šī taktika palīdz aizsargāt iedzīvotājus no pakalpojumu pārtraukšanas, bet tajā pašā laikā ievērojami apgrūtinā eku apsaimniekošanu.

25 eiro par rēķinu

Risinājums visām iesaistītajām pusēm varētu būt tiešo maksājumu ieviešana starp dzīvokļu īpašniekiem un siltumtīkliem. Šādu sistēmu paredz *Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likums*, un tā jau tiek izmantota Jūrmalā, Jelgavā

Aleksandrs Sakovskis, Jūrmalas apsaimniekotāju asociācijas vadītājs

un citviet. Stāsta Jūrmalas apsaimniekotāju asociācijas vadītājs Aleksandrs Sakovskis.

– Tomēr pakalpojumu sniedzēji daudzās citās pilsētās nav ieinteresēti, lai iedzīvotāji pārietu uz tiešajiem maksājumiem. To var saprast: ja šodien piegādātāji sazinās tikai ar apsaimniekotājiem, tad pēc tiešo maksājumu ieviešanas viņiem nāktos veidot attiecības ar katru dzīvokļa īpašnieku – jāsaņem maksājumi, jāgatavo rēķini, jāpiedzen parādi... Tas ir liels un apgrūtināošs darbs. Tāpēc daudzi komunālo pakalpojumu piegādātāji prasa lielu maksu par tiešo maksājumu sagatavošanu.

Piemēram, *Salaspils siltums* jau 2014. gadā secināja, ka tikai ikmēneša rēķina sagatavošana un nosūtīšana iedzīvotājiem izmaksātu aptuveni 25 eiro. Dzīvokļu īpašnieki šādus papildu izdevumus, protams, nevar atļauties.

– Ja mēs vēlamies radīt darboties spējīgu tiešo maksājumu modeli, ir jāizdara grozījumi normatīvajos aktos, – uzsver Sakovskis. – Tādā veidā siltumtīkli uzņemtos atbildību par darbu ar parādniekiem un vairs nevarētu sodīt apzinīgos maksātājus, atslēdzot siltumenerģijas padevi. **K**

„Karstais ūdens atslēgts kaimiņu parādu dēļ: kā sevi aizstāvēt?”

Rīgas apsaimniekotāju asociācija un laikraksts *Darīsim kopā!* organizē tiešsaistes diskusiju ar ekspertu piedalīšanos

- Igors Trubko, Rīgas apsaimniekotāju asociācija
- Aleksandrs Sakovskis, Jūrmalas apsaimniekotāju asociācija
- Taisija Štāle, finanšu eksperte
- Aleksandrs Žuravļovs, uzņēmuma *Namu pārvaldīšana* vadītājs

Skatieties diskusiju tiešsaistē

18. jūnijā plkst. 15.00 vai ierakstā citā sev ērtā laikā *Darīsim kopā!* vietnē sociālajā tīklā Facebook

Akciju sabiedrība
RĪGAS NAMU APSAIMNIEKOTĀJS

Pārvaldām un apsaimniekojam dzīvojamās mājas!
Gaidīti visi, kuri vēlas saņemt izdevīgus piedāvājumus un tarifus!

Rīga, E. Benjamiņas 5, tālrunis 67893079, info@rna.lv

Vācijas ražotāja apkures radiatori “KERMI”

25% atlaide no veikala cenas!

Projektēšana, piegāde, montāža, garantija

SIA SANREMS

Ūdens skaitītāju Siltumskaitītāju Pārbaude – Nomaīņa – Uzstādīšana Ūdens skaitītāju rādījumu starpības izlīdzināšana

Tālr. 67612523, 67627695, 26327967
Kandavas iela 41a, Rīga

AVĪZI BEZ MAKSAS VAR SAŅEMT:

- **Veselības centrā 4, Krišjāņa Barona ielā 117**
- **Bolderājas poliklīnikā, Kapteiņu ielā 7**
- **Rīgas domes Labklājības departamentā, Baznīcas ielā 19/23**
- **Rīgas Sociālā dienesta**
  - Teritoriālajā centrā **Avoti**, Avotu ielā 31, k-2
  - Teritoriālajā centrā **Bolderāja**, Mežrozīšu ielā 43
  - Teritoriālajā centrā **Vidzeme**, Vidrižu ielā 3, Brīvības gatvē 266
  - Teritoriālajā centrā **Purvciems**, Ieriķu ielā 2b
  - Teritoriālajā centrā **Pļavnieki**, Salnas ielā 2
  - Teritoriālajā centrā **Āgenskalns**, Ed. Smiļģa ielā 46, Ziepju ielā 13
  - Teritoriālajā centrā **Dzirciems**, Baldones ielā 2
  - Teritoriālajā centrā **Ziemeļi**, Hanzas ielā 7
  - Kultūras centrā **Imanta**, Anniņmuižas bulvārī 29
  - Kultūras centrā **Iļģuciems**, Lidoņu ielā 27, k-2
- **Rīgas namu apsaimniekotāja filiālēs:**
  - Emīlijas Benjamiņas ielā 5, Rīgā
  - Daugavas ielā 1, Salaspilī
- **Rīgas namu pārvaldnieka iecirkņos un nodaļās**
- **Jūrmalā, Skolas ielā 50, Jūrmalas apsaimniekotāju asociācijas birojā**
- **Jūrmalā, Raiņa ielā 110, aptiekā**
- **Jūrmalā, Nometņu ielā 10, aptiekā**

Nākamo „Darīsim Kopā!” numuru gaidiet 18. jūlijā

Darīsim KOPĀ!

Avīze „Darīsim Kopā!”

Izdevējs:

SIA „EGO projekts”

Reģistrācijas numurs: 000703294

Tālrunis: 29172377

http://www.kopaa.lv

E-pasts: info@kopaa.lv

Rīga, Emīlijas Benjamiņas iela 5, LV-1011

Iznāk sadarbībā ar Rīgas

apsaimniekotāju asociāciju

Iespiests: SIA „Poligrāfijas grupa

Mūkusalā”

Tirāža: 20 000

SANĒMIET NAUDU

Pašvaldība ir gatava jūsu mājas vajadzībām atvēlēt no 10 000 līdz 50 000 eiro steidzamam remontam, siltināšanai vai teritorijas labiekārtošanai

Ilona MILLERE

Rīgas apsaimniekotāju asociācijas pārstāvji kopā ar laikrakstu *Darīsim kopā!* maijā novadīja semināru „Rīgas pašvaldības līdzfinansējuma iegūšana sava mājokļa renovācijai”. Naudu no pašvaldības jau saņēmuši vairāki desmiti māju iedzīvotāju, skaidrs, ka arī citiem nevajadzētu vilcināties.

Seminārā uzstājās pašvaldības, būvniecību uzraugošo iestāžu un apsaimniekošanas uzņēmuma *Rīgas namu apsaimniekotājs* (RNA) eksperti, kas jau piecus gadus saviem klientiem palīdz saņemt līdzfinansējumu no pašvaldības programmām daudzdzīvokļu māju remontdarbiem un siltināšanai.

„Darbu sākām ar tā dēvēto *Altum* programmu, kuras ietvaros iedzīvotājiem ir iespēja saņemt grantu dzīvojamo māju pilnīgai atjaunošanai,” pastāstīja RNA attīstības direktors **Aleksandrs Sakovskis**. „Tomēr pēdējos gados rīdzinieki arvien biežāk vaicā par iespējām Rīgas pašvaldības programmās saņemt līdzfinansējumu mājas pakāpeniskai renovācijai.”

Tiesa, ka Rīgas valstspilsētas pašvaldība jau kopš 2016. gada piedāvā ļoti labas līdzfinansējuma programmas, kuru ietvaros dzīvokļu īpašniekiem ir iespēja sakārtot savas mājas.

Pilnīga informācija par šīm programmām atrodama portālā atjauno.riga.lv.

Kā pastāstīja Rīgas domes Īpašuma departamenta Klientu atbalsta nodaļas vadītāja **Ilona Pētersone**, pašvaldība piedāvā trīs galvenās līdzfinansējuma programmas:

- līdzfinansējums daudzdzīvokļu ēku bīstamības novēršanai un siltumnoturības uzlabošanai, kā arī mājas teritorijas labiekārtošanai;
  - līdzfinansējums kultūrvēsturiskā būvmantojuma objektu un dzīvojamo māju fasāžu saglabāšanai;
  - līdzfinansējums sakrālā mantojuma atjaunošanai.
- Katras programmas ietvaros dzīvokļu īpašnieki var saņemt līdz 50% no būvdarbu izmaksām, bet ne vairāk par pašvaldības noteikumos minēto maksimālo summu.
- Bīstamu situāciju novēršanas un siltumnoturības uzlabošanas programmas ietvaros tiek piemērots šāds maksimālais līdzfinansējums:
- mājas siltināšanas darbiem līdz 50 000 eiro;
  - bīstamības novēršanas darbiem līdz 30 000 eiro (piemēram, jumta seguma nomaiņa, balkonu vai pagrabā pārsegumu avārijas stāvokļa novēršana u. c.);
  - apkārtējās teritorijas labiekārtošanas darbiem lielās programmas ietvaros līdz 30 000 eiro (piemēram, jauna atkritumu laukuma ierīkošana, jaunu inženierkomunikāciju, ceļu, ietvju izbūve u. c.);

■ apkārtējās teritorijas labiekārtošanas darbiem mazās programmas ietvaros līdz 10 000 eiro (piemēram, infrastruktūras sakārtošana, atkritumu novietņu, apgaismes ķermeņu, soliņu, bērnu rotaļlaukuma elementu uzstādīšana u. c.).

Šīs programmas ietvaros gandrīz visi projekti iziet divu gadu apstiprināšanas un līdzfinansējuma piešķiršanas ciklu. Līdzfinansējumu pieteikšanās gadā iespējams saņemt tikai mazajiem labiekārtošanas darbiem, skaidroja Ilona Pētersone.

Otra būtiskā līdzfinansējuma programma ir kultūrvēsturiskā būvmantojuma objektu saglabāšana, kas pēn tika paplašināta, iekļaujot arī parastās daudzdzīvokļu mājas, stāsta īpašuma departamenta pārstāve.

„Pirmkārt, šī programma paredzēta, lai finansiāli atbalstītu Rīgas vēsturiskajā centrā esošo māju fasāžu, jumtu un publiski apskatāmās fasādes logu restaurāciju,” skaidro Ilona Pētersone. – Pieteikties palīdzības saņemšanai šīs programmas ietvaros var katru gadu līdz februāra vidum. Atzīmējama tendence, ka faktiski māju iedzīvotāji sāk iesniegt pieteikumus jau rudenī, kolīdz Rīgas dome publicējusi jaunā līdzfinansējuma konkursa nolikumu.

Šādas mājas var saņemt līdzfinansējumu remontdarbiem:

- līdz 30 tūkstošiem eiro, ja mājā ir 16 un vairāk dzīvokļu īpašumu;
- līdz 25 tūkst., ja mājā ir 8–15 dzīvokļu īpašumu;
- līdz 21 tūkstotim, ja nelielā mājā ir 2–7 dzīvokļu īpašumi.

„Rīgas vēsturiskajā centrā esošās viena īpašnieka mājas iedzīvotāji var saņemt līdz 20 tūkstošiem eiro,” uzsver Ilona Pētersone.

Sākot ar 2024. gadu, šīs programmas ietvaros līdzfinansējums tiek piešķirts arī parastajām daudzdzīvokļu mājām Rīgā. Īpašnieki var pieprasīt finansējumu fasādes atjaunošanai, skaidro pašvaldības speciāliste:

– Lai piedalītos konkursā, mājā jābūt vismaz trim dzīvokļiem, turklāt vienam īpašniekam konkurētājā mājā nedrīkst piederēt vairāk par ceturto daļu dzīvokļu.

Papildus tam kultūrvēsturisko ēku un parasto daudzdzīvokļu māju iedzīvotāji var pretendēt uz līdzfinansējumu 5000 eiro apmērā, kas tiek piešķirts atsevišķu būvelementu restaurācijai. Kultūrvēsturiskās ēkās tie ir logi, balkoni, durvis, daudzdzīvokļu ēkās arhitektūras elementi – lodžijas, balkoni, ieejas mezgli u. c.

Ilona Pētersone atgādina, ka jau 2024. gada vasarā Rīgas dome pieņems jauna līdzfinansējuma konkursa nolikumu 2025. gadam (pieteikumus un dokumentus līdzfinansējuma saņemšanai šim konkursam var iesniegt līdz 2025. gada februāra vidum). Jaunajā nolikumā var būt izmaiņas, kam jāseko gan dzīvokļu īpašniekiem, gan māju pārvaldniekiem.

Daudzus semināra dalībniekus interesēja, kā Rīgas pašvaldība ar savu līdzfinansējumu atbalsta to māju iedzīvotājus, kurās izveidojusies bīstama situācija vai kurām nepieciešama siltināšana.

„Siltumnoturības uzlabošanas programmas ietvaros māju iedzīvotāji iesniedz gatavu energoauditora slēdzienu, kurā norādīti visi mājai nepieciešamie darbi to efektivitātes secībā,” stāsta Ilona Pētersone. – Vislielāko efektu dod fasādes siltināšana, tāpēc līdzekļi primāri tiek atvēlēti šādiem darbiem.

Būtiski ir Rīgas pašvaldības saistošo noteikumu 21. maija grozījumi, saskaņā ar kuriem kopējais mājai piešķiramais līdzfinansējuma apmērs tiek samazināts uz to dzīvokļu īpašnieku rēķina, kuriem ir lieli nekustamā īpašuma nodokļa parādi.

Vienlaikus ir arī laba ziņa, proti, šie paši grozījumi pieļauj līdzfinansējumu remontdarbiem vai daļējai siltināšanai saņemt dzīvokļu īpašniekiem, kuri nav deklarēti Rīgas valstspilsētas pašvaldības teritorijā. Iepriekš šiem īpašniekiem nebija tiesību piedalīties Rīgas domes līdzfinansējuma programmā, jo kopējā pašvaldības piešķirtā summa tika samazināta proporcionāli viņiem piederošo dzīvokļu platībai.

Semināra laikā iedzīvotāji uzdeva daudz jautājumu kā Rīgas pašvaldības pārstāvei, tā Rīgas apsaimniekošanas asociācijas ekspertiem.

„Mūsu mājā jāremontē avārijas stāvoklī esošie pagrabā pārsegumi zem diviem dzīvokļiem. Vai mēs varam vispirms saņemt līdzfinansējumu vienas pārsegumu daļas nomaiņai, bet pēc tam otrai daļai?”

„Nē,” – paskaidro Aleksandrs Sakovskis, „konkrētā avārijas situācija mājā ir jānovērš viena projekta ietvaros. Citādi ir tad, ja mājā vēl

viena ārkārtas situācija atklājas vēlāk. To gan var likvidēt nākamā projekta ietvaros, atkārtoti pretendējot uz pašvaldības līdzfinansējumu. Tāda pieredze mums ir mājā Ģertrūdes ielā 99, kur iedzīvotāji vispirms saņēma Rīgas pašvaldības līdzfinansējumu pagraba pārsegumu nostiprināšanai zem mājas, un šogad atkal pretendē uz līdzfinansējumu, lai nostiprinātu pagraba pārsegumus zem brauktuves daļas pagalmā.

„Dzīvoju daudzdzīvokļu mājā projektā Metropoliā, kas būvēts pirms 18 gadiem, mājai ir ļoti slikta hidroizolācija, jo tai ir daudz terašu. Vai mēs varam saņemt līdzfinansējumu šīs problēmas novēršanai?”

„Slikta hidroizolācija nav iemesls runāt par bīstamu situāciju mājā,” skaidro Ilona Pētersone. „Taču viss mainās, ja būvspeciālists tehniskās apsekošanas atzinumā norāda, ka slikta hidroizolācija un mitruma iekļūšana konstrukcijās var radīt ēkas pamatu vai nesošo konstrukciju sabrukšanu. Tādā gadījumā var saņemt līdzfinansējumu bīstamo nesošo konstrukciju remontam apdraudējuma novēršanas programmas ietvaros.”

„Uz viena zemes gabala atrodas piecas identiskas mājas, vai varam saņemt Rīgas pašvaldības līdzfinansējumu žoga ierīkošanai?”

„Nē, pašvaldība finansiāli neatbalsta žogu uzstādīšanu. Apkārtējās teritorijas labiekārtošanas programmas ietvaros uzsvars tiek likts uz jaunu atkritumu laukumu un autostāvvietu izbūvi.”

„Vai ar Rīgas pašvaldības palīdzību var mājai izbūvēt jaunu pieslēgumu kanalizācijas sistēmai?”

„Jā, ja runājam par jaunu inženiertīklu izbūvi ārpus mājas.”

■■■■

„Vai var sazināties ar Rīgas attīstības departamentu un panākt, lai tiktu sagatavots mājas tehniskās apskates atzinums, kas nepieciešams projekta izstrādei un dalībai programmā?”

„Nē, tehnisko apsekošanu veic tikai sertificēti būveksperti privātā kārtā. Rīgas domes Attīstības departamentā var vērsties, ja ir aizdomas, ka māja atrodas pirmsavārijas stāvoklī, bet pašvaldības speciālisti var izsniegt tikai izziņu par mājas slikto tehnisko stāvokli, kas var būt par pamatu mājas ekspluatācijas pārtraukšanai, kam seko visu iedzīvotāju evakuācija.”

„Lai piedalītos konkursā par pašvaldības līdzfinansējumu, mājai jāpasūta būvprojekts.

Ko darīt, ja māja neiztur konkursu, bet projekts jau ir pasūtīts un apmaksāts? Tad tā būs zemē nomesta nauda?”

„Teikšu tā, ka no programmas tāpat vien neviena māja netiek izslēgta, tas var notikt tikai tāpēc, ka Pilsētas attīstības departaments nav saskaņojis projektu vai arī dzīvokļu īpašnieki nav noslēguši līgumu ar būvfirmu. Tādā gadījumā, lai nezaudētu iedzīvotāju investīcijas būvprojektā, var papildināt dokumentu paketi un iesniegt pieteikumu nākamajā gadā.

Tiesa, šeit ir viens jutīgs punkts, proti, pašvaldības līdzfinansējuma budžets ir ierobežots. Ja mēs runājam par fasāžu atjaunošanu, tad tik tiešām ir mājas, kas *paliek aiz svītras*, jo budžetā nav bijis pietiekami daudz līdzekļu. Šie dzīvokļu īpašnieki būs spiesti vai nu gaidīt nākamo programmas posmu, vai arī veikt darbus tikai par saviem līdzekļiem. Dažkārt darbus sākt ir pat izdevīgāk, jo būvniecības pakalpojumu izmaksas nemitīgi aug un darbi nākamajā gadā ar visu Rīgas pašvaldības līdzfinansējumu iedzīvotājiem var izmaksāt vairāk, nekā darot to šogad par saviem līdzekļiem.”

■■■■

„Kā saņemt naudu vēsturisku durvju restaurācijai?”

„Rīgas pašvaldībai šim gadījumam ir atsevišķa mazā programma, kurā maksimālais līdzfinansējums ir 5000 eiro. Lai piedalītos programmā, nepieciešams kopsapulces lēmums. Bet, ja nerunājam par kopīpašumu un dzīvokļa īpašnieks, piemēram, vēlas atjaunot vēsturiskos logus tikai savā mājoklī, tad viņš šādu līdzfinansējumu var pieprasīt individuāli. Šogad esam saņēmuši vairāk nekā 20 līdzīgus iedzīvotāju iesniegumus. Ar pašvaldības palīdzību dzīvokļu īpašnieki var ne tikai atjaunot vecos logus vai durvis, bet arī pasūtīt atbilstīga dizaina logus vai durvis.”

„Vai dalībai programmā ir nepieciešams dzīvokļu īpašnieku kopības lēmums?”

Gadījumā, ja māja tiek atzīta par degradējušos, dzīvokļu īpašniekiem jāmaksā maksimālais nekustamā īpašuma nodoklis 3% apmērā no kadastrālās vērtības gadā (parastā situācijā nodoklis ir 0,2% gadā).

„Jā, lai piedalītos programmā, ir obligāta dzīvokļu īpašnieku vairākuma piekrišana.”

„Mums uz viena zemes gabala Matīsa ielā ir divas divstāvu koka mājas. Iekšpagalms ir ārkārtīgi slikts stāvoklī, nav ceļa seguma, vienas vienīgas bedres un smiltis... Vai varam saņemt līdzfinansējumu?”

„Vispirms kopā ar savu mājas apsaimniekotāju jāvērtē situācija, jāsaprot, kādus darbus pagalma labiekārtošanai vēlaties veikt, jāsaņem kaimiņu vairākuma piekrišana, pēc tam jāizstrādā projekts un jāpiesakās līdzfinansējumam. Ja vēlaties pagalmu sakārtot ar pašvaldības palīdzību, tagad tam ir īstais brīdis.”

■■■■

Uzņēmums *Rīgas namu apsaimniekotājs* pēdējo divu trīs gadu laikā ar Rīgas pašvaldības līdzfinansējumu aktīvi atjauno savu klientu mājas. Šādos projektos ietilpst gan apdraudējuma likvidēšana (pagraba pārsegumu nostiprināšana vēsturiskās mājās), gan fasāžu remontdarbi.

„Piemēram, mājas Ģenerāļa Radziņa krastmalā 21 īpašnieki savu ļoti sarežģīto situāciju uzticēja vadīt uzņēmumam *Rīgas namu apsaimniekotājs*, pēc tam, kad bija saņēmuši Rīgas Īpašuma departamenta paziņojumu, ka mājai piešķirts vidi degradējošas ēkas statuss,” stāsta *Rīgas namu apsaimniekotāja* pārstāvis **Igors Trubko**. – Atgādināšu, ka gadījumā, ja māja tiek atzīta par degradējušos, dzīvokļu īpašniekiem jāmaksā maksimālais nekustamā īpašuma nodoklis 3% apmērā no kadastrālās vērtības gadā (parastā situācijā nodoklis ir 0,2% gadā). Tā kā māja Ģenerāļa Radziņa krastmalā 21 atrodas pašā galvaspilsētas centrā, nekustamā īpašuma kadastrālā vērtība šeit ir ļoti augsta, tāpēc fasādes remontdarbu kavēšanās draudēja iedzīvotājiem ar lieliem nodokļu rēķiniem.

„Mums izdevās noorganizēt mājas fasādes remontu,” stāsta **Aleksandrs Sakovskis**. – Ja dzīvokļu īpašnieki paši ir aktīvi, tad šādi jautājumi ātri tiek atrisināti. Šajā gadījumā tika pasūtīts tehniskās apsekošanas atzinums (lai piedalītos līdzfinansēju-

ma programmā, šim dokumentam jābūt ne vecākam par diviem gadiem. Ja tehniskās apsekošanas atzinums izsniegts pirms pieciem, sešiem gadiem vai senāk, tas jāatjauno). Pēc tam tika pasūtīts būvprojekts, slēgti līgumi un rakstīts pieteikums Rīgas pašvaldībai līdzfinansējuma saņemšanai.

„Vēlos atzīmēt, ka, strādājot ar māju Ģenerāļa Radziņa krastmalā 21, nācās pārvarēt papildu grūtības, jo tā nav sadalīta dzīvokļu īpašumos un ir kopīpašums,” – uzsvēra Ilona Pētersone. – Šādā gadījumā dalībai programmā ir nepieciešama visu mājas īpašnieku piekrišana. Šī māja ir kļuvusi par piemēru tam, ka visi iedzīvotāji var sanākt kopā un nobalsot par renovāciju.

Rezultātā mājas iedzīvotājiem paveicās, jo viņi saņēma maksimālo līdzfinansējumu 30 000 eiro apmērā, savukārt darbu kopējās izmaksas bija 135 000 eiro, stāstīja **Sakovskis**.

■■■■

Uzņēmuma *Rīgas namu apsaimniekotājs* vadībā tika atjaunots arī nams Tallinas ielā 21. Šis piemērs ir interesants ar to, ka māja Tallinas ielā ir stūra māja.

„Publiskajā telpā iziet uzreiz divas mājas fasādes,” komentē Ilona Pētersone. – Mājas atjaunošana izmaksāja 143 000 eiro, līdzfinansējums bija 30 000 eiro. Tomēr nama iedzīvotāji varēja pretendēt uz dalību programmā divas reizes un divreiz saņemt līdzfinansējumu fasādes remontam: pa 30 000 eiro katrai no divām publiskās fasādes plaknēm.”

Tomēr mājā Tallinas ielā 21 viena gada laikā tika veikta visa fasādes renovācija, jo arī šīs mājas iedzīvotājiem draudēja paaugstināts nekustamā īpašuma nodoklis un iedzīvotājiem bija izdevīgi remontdarbus paveikt pēc iespējas ātrāk.

„Savukārt mājai Skārņu ielā 7 ir trīs fasādes, kas vērstas pret publisko telpu,” piemēru min **Igors Trubko**. – Ar šīs ēkas atjaunošanu steigas nebija, tāpēc dzīvokļu īpašnieki nobalsoja par fasādes sienu restaurāciju trīs kārtās, katreiz pieprasot pašvaldības līdzfinansējumu 30 000 eiro apmērā.

■■■■

„*Rīgas namu apsaimniekotāja* vadībā atjaunota arī māja Artilērijas ielā 76,” stāsta **Aleksandrs Sakovskis**. – Šī bija pirmā māja mūsu praksē, kuras iedzīvotāji saņēma ne tikai pašvaldības līdzfinansējumu 29 500 eiro apmērā, bet arī *Altum* kredītu uz 15 gadiem, jo mājai nebija savu līdzekļu, lai renovētu fasādi par kopējo summu 114 000 eiro.”

No A. Sakovska stāstītā izriet, ka *Altum* kredīts iedzīvotājiem ir pieejams un pat izdevīgs: „Galū galā bankas, cik zināms, reāli nefinansē remontdarbus daudzdzīvokļu mājās. Taču, lai māja pretendētu uz *Altum* kredītu, tai jāsaņem oficiāls komercbankas atteikums.

Tā māja Artilērijas ielā 76 ir piemērs tam, kā var apvienot dažādas valsts un pašvaldību programmas, lai palīdzētu iedzīvotājiem atrisināt ietilgušās problēmas ar nekustamo īpašumu.”

■■■■

Ja arī jūsu mājoklim nepieciešams novērst apdraudēšu situāciju, atjaunot fasādi, durvis vai logus, siltināt un labiekārtot teritoriju, plašāku informāciju par Rīgas pašvaldības piedāvātajām programmām var izlasīt interneta vietnē: atjauno.riga.lv vai vērsties pēc individuālas konsultācijas, pirms tam par laiku vienojoties pa tālruni **67037293** vai e-pastu: konsultacijas_atjaunošana@riga.lv).

Plašāku informāciju par praktisko dalību Rīgas pašvaldības programmās var iegūt arī pie uzņēmuma *Rīgas namu apsaimniekotājs* speciālistiem, iepriekš piesakoties pa tālruni **29518272** vai elektroniski, rakstot uz: aleksandrs.sakovskis@rma.lv.

MAINĀM ŪDENS SKAITĪTĀJUS!

Ko ņemt vērā pirms speciālista izsaukšanas? Padomus dod eksperte ar daudzu gadu pieredzi

Liene VARGA

Katram dzīvokļa īpašniekam ūdens skaitītāji jāmaina ik pēc četriem gadiem. Ko ņemt vērā pirms meistara izsaukšanas? Kādu skaitītāju izvēlēties? Ar kādām kuriozām situācijām nākas saskarties? Šos un citus jautājumus apspriežam ar SIA *Sanrems* uzņēmuma vadītāju Žannu Presu.

„Mainījām ūdens skaitītājus gados vecākiem radniekiem. Darba gaitā meistaram nolūza un rokās palika sarūsējušas caurules gabals un no nolūzušās caurules gāzās ūdens. Meistars panikā aizbēga, mūsu radnieki applūdināja kaimiņus, tagad neko nevaram pierādīt, jo mums nav vienošanās ar skaitītāju uzstādītāju...” raksta Natālija.

„Savukārt man piezvanīja no skaitītāju uzstādīšanas uzņēmuma un paziņoja, ka nākamajā dienā viņi ieradīsies nomainīt skaitītājus,” raksta Georgijs. – Sākumā piekritu, un tad, pārbaudot iepriekšējos verifikācijas aktus, ieraudzīju, ka iepriekš skaitītājus mainīja pavisam cits uzņēmums un skaitītāji derīgi vēl pusgadu. Esiet uzmanīgi!”

„Uzņēmums man uzstādīja lietotus skaitītājus, kuru rādījumi pārsniedza 1000 kubikmetrus, par jaunu mērāparātu cenu – 30 eiro. Vēlāk uzzināju, ka uzņēmumi ar labu reputāciju šādus skaitītājus uzstāda par 20 eiro,” sūdzas Arnis.

Godīga cena

– Žanna, jūsu uzņēmums jau daudzus gadus uzstāda un maina ūdens skaitītājus. Sa-

kiet, kāda cena šim pakalpojumam būtu uzskatāma par godīgu?

– Vidējā cena viena skaitītāja nomainīšanai šobrīd svārstās no 15 līdz 20 eiro par mērāparātu, ja runājam par lietotiem skaitītājiem, kas veiksmīgi izturējuši metroloģisko pārbaudi. Pilnīgi jauna skaitītāja uzstādīšana maksā no 27 līdz 30 eiro. Jo vairāk skaitītāju ir atsevišķā dzīvoklī, jo lētāk īpašniekam izmaksā katru no tiem nomainīt. Pensionāriem, maznodrošinātajiem u. c. dodam atlaides.

– Kādus skaitītājus cilvēki izvēlas uzstādīt – lietotus vai jaunus?

– Tendence ir mainījusies, un tagad daudzi vēlas jaunus mērāparātus, īpaši dzīvokļos, kur jāmaina viena vai divas ierīces. Kāpēc jauni skaitītāji varētu būt labāki? Pirmkārt, ir samazinājies cenu atšķirība starp jauniem un lietotiem skaitītājiem, otrkārt, iedzīvotāji izvēlas jaunus skaitītājus, palūdzoties, ka tie būs precīzāki, tā mazinot patēriņa starpību starp kopējo mājas ūdens skaitītāju un visas mājas dzīvokļu skaitītāju rādījumu summu, tā saukto, ūdens korekciju. Jo vairāk dzīvokļos mājā ir jauni skaitītāji, jo mazāki ūdens zudumi, jo mē-

raparāti patiesi ir precīzāki un tos nevar ietekmēt no ārpusēm.

Ja cilvēks izīrē dzīvokli un vēlas mazināt risku, ka īrnieki neatļauti manipulēs ar skaitītāju rādījumiem, vēlams uzstādīt pilnīgi jaunas ierīces, kas uz magnētiem nereaģē.

70% veco skaitītāju var apturēt ar magnētiem

– Iedzīvotāji uztraucas, ja nomainās laikā tiek uzstādīti ļoti veci skaitītāji. Vai aprītē ir palicis daudz šādu ierīču?

– Jā, daudz, līdz 70–80% no kopējā apjoma. Turklāt aptuveni 70% šādu skaitītāju var apturēt ar magnētiem.

– Bet šie skaitītāji pamazām tiek izspiesti no tirgus?

– Tā ir taisnība, bet galvenokārt tas notiek uz godīgu cilvēku rēķina, kuri iepriekš nav ietekmējuši skaitītājus ar nelikumīgām metodēm. Cilvēki, kuri ir pieraduši pie krāpšanās, nesteidzas ar neietekmējamu ierīču uzstādīšanu. Šeit daudz kas atkarīgs no mājas dzīvokļu īpašnieku kopības un pārvaldnieka. Ja dzīvokļu īpašnieku kopība nolemj vienā reizē vai pakāpeniski visā mājā uzstādīt jaunus skaitītājus, tad situācija uzlabojas. Neatkarīgi no tā, vai no jauna uzlikti skaitītāji ar attālinātās nolasīšanas sistēmu vai vienkārši visas mērierīces ir nelietotas – jaunas, to uzstādīšana visos dzīvokļos palīdz mazināt

patērētā ūdens starpību līdz 10% vai pat vēl mazāk.

„Atdodiet manus skaitītājus, esmu par tiem samaksājis!”

– Kas mainīsies, ja jaunu skaitītāju uzstādīs tikai viens dzīvokļa īpašnieks?

– Tas palielinās uzskaites precizitāti viņa dzīvoklī, turklāt jaunie skaitītāji kalpos visus četrus gadus – laiku, kāds noteikts starp pārbaudēm. Savukārt lietotie skaitītāji no vecuma kļūst mazāk uzticami, nav garantijas, ka tie neizies no ierindas pēc diviem vai trim gadiem. Mūsu pieredze liecina, ka 1996. gadā ražotās – tā sauktās pirmās paaudzes ierīces – joprojām spēj izturēt verifikācijas pārbaudi. Tas nozīmē, ka ikreiz, kad dzīvokļa īpašnieks ir izvēlējies maiņai lietot skaitītāju, viņš var saņemt šādu *veterānu*.

– Mūsu lasītājs raksta, ka pirms četriem gadiem samaksājis krietnu summu par četrus jaunu skaitītāju uzstādīšanu un jautā, vai pēc verifikācijas termiņa beigām var lūgt tehnikim šos pašus skaitītājus aizvest uz laboratoriju, verificēt un uzstādīt viņa dzīvoklī vēlreiz?

– Šādos gadījumos klientam parasti piedāvājam uzstādīt citus skaitītājus, piemēram, tāds, kas kalpojuši tikai pirmos četrus gadus. Patiesība ir tāda, ka dzīvokļa īpašnieka privāto skaitītāju noņemšana, nosūtīšana pārbaudei un atkārtota uzstādīšana savā dzīvoklī ir ļoti dārgs pakalpojums. Galu galā meistaram uz šo adresi būs jādodas divas reizes.

– Tātad klientam, kurš pasūta skaitītāju maiņu, par savām vēlmēm ir jāinformē uzņēmuma dispečeris?

– Jā, un profesionāli uzņēmumi parasti cenšas klienta vēlmes izpildīt.

Darba kārtībā, kaut arī aizsvīdīs

– Gadās, ka pēc skaitītāja uzstādīšanas tas aizsvīdīs. Vai tas nozīmē, ka skaitītājs nedarbojas labi?

– Ja skaitītājs aizsvīdīs, tas neietekmē tā darbību, tā korpusā nesāks tecēt un neizraisīs kaimiņu applūdināšanu. Tas nozīmē tikai to, ka ir bojāta iekšējā blīve, kas atrodas skaitītāja korpusā. Ja aizsvīduma dēļ rādījumi nav saskatāmi, tad ierīce ir jāmaina, pretējā gadījumā dzīvokļa īpašnieks nevarēs pareizi norēķināties par ūdeni. Ja uz ciparnīcas stikliņa veidojas nedaudz pilieniņu, uztraukumam nav pamata – skaitītājs darbosies. Tikai jāpatur prātā, ka ir firmas, kas lietotiem skaitītājiem garantiju nedod vispār. Piemēram, mēs dodam trīs mēnešu garantiju. Ja skaitītājs aizsvīdīs pirmajos trīs mēnešos, es ieteiktu to nomainīt pirms garantijas termiņa beigām.

– Tātad dzīvokļa īpašniekam pirms skaitītāju verifikācijas pasūtīšanas jāpajautā uzņēmuma pārstāvjiem, kādu garantiju viņi dod?

– Obligāti! Parasti šī informācija ir norādīta skaitītāju nomaņas aktā, taču lielākā daļa mūsu cilvēku nelasa dokumentus, ko paši paraksta.

Pēc nomaņas ūdens patēriņš palielinājies, ko tas nozīmē?

– Lasītāji sūdzas, ka pirms skaitītāju nomaņas dzīvoklī dzīvojošie mēnesī tērējuši 2 kubikmetrus ūdens, bet pēc nomaņas patēriņš pieaudzis līdz 3 kubikmetriem. Vai tas nozīmē, ka jaunais skaitītājs slikti darbojas?

– Gadījumi, kad skaitītāja verifikācija metroloģijas laboratorijā tiek veikta nekvalitatīvi, ir ļoti reti, taču gadās. Piemēram, mūsu uzņēmums gada laikā ar šādu parādību var sastapties vienu reizi, vai arī nemaz. Pirms sūdzēties par skaitītāju, iesaku īpašniekam rūpīgi pārbaudīt santehniku savā dzīvoklī. Visbiežāk izrādās, ka cēlonis ir tualetes poda skalojamā tvertne, kur ūdens noplūde var būt tik niecīga, ka grūti saskatāma ar neapbruņotu aci. Taču tā nopietni ietekmē ūdens patēriņa datus. Lai noteiktu šādu teci, ūdens iztekas vietā jāpieliek papīra dvieļi vai salvete.

– Kas notiek, ja īpašnieks ir pārliecināts par savu santehniku un uzstāj, ka ūdens skaitītājs ir bojāts?

– Šādā gadījumā atkārtoti jāuzaicina tā uzņēmuma darbinieki, kas uzstādīja mēraparātu. Darbinieks noņems skaitītāju un nosūtīs to atpakaļ uz metroloģisko pārbaudi. Ja laboratorija apstiprinās, ka skaitītājs darbojas pareizi, dzīvokļa īpašniekam nāksies segt visas izmaksas, kas saistītas ar atkārtotu pārbaudi. Ja izrādīsies, ka skaitītājs ir bojāts, dzīvokļa īpašniekam garantijas laikā to nomainīs bez maksas.

Ko darīt ar vecajiem ūdens skaitītājiem?

– Kā rīkoties, ja skaitītājs pārstājis griezties pavisam?

– Ja tas atgādījis jaunam skaitītājam, tad garantijas laikā – divu gadu periodā – bojātā ierīce ir jānomaina bez maksas. Savukārt lietotu skaitītāju uzņēmums nomainīs tikai nomaņas aktā noteiktajā garantijas termiņā.

– Vai skaitītājs, kas jau uzskaitījis 1000 vai vairāk kubikmetru, tīri teorētiski var darboties pareizi?

– 1000 kubikmetru, tas pat nav slikti. Šādi rādījumi nozīmē, ka skaitītājs nepārtraukti ir darbojies un visu laiku to skalojis ūdens. Daudz sliktāks ir skaitītājs, kas ražots 1996. gadā un uzskaitījis tikai 20–50 kubikmetrus ūdens. Tas nozīmē, ka tā caurplūde jau ir *aizaugusi*.

– Vai pasūtītājs var redzēt, kad skaitītājs izgatavots?

– Šie dati parasti ir norādīti uz skaitītāja. Ja datums nav norādīts atsevišķi, izgatavošanas gadu var uzzināt pēc ierīces sērijas numura. Ražošanas gads ir numura pirmie cipari.

– Vai skaitītājiem ir kalpošanas laiks?

– Nē, skaitītājs tiek uzskatīts par derīgu, ja tas bez problēmām iztur verifikāciju reizi četros gados. Turklāt vecās ierīces parasti tika ražotas Eiropā un pat tagad ļoti reti neiztur pārbaudes. Kad mēraparātu ražošana daļēji tika pārceļta uz Ķīnu, iespējams, tas izskaidro tur ražoto modeļu sliktāko kvalitāti.

Notrūkusi plomba, kā rīkoties?

– Dzīvoklī notika cauruļu maiņa, un meistari norāva skaitītājiem uzstādītāja uzliktās plombas. Ko darīt dzīvokļa īpašniekam?

– Noņemt skaitītājus pašam ir nepareizi.

– Kā pareizi rīkoties?

– Pirms šāda remonta jāsavzvana uzņēmums, kas montēja skaitītājus, un jāstāda demontāžas akts. Pēc darba pabeigšanas atkal jāaicina meistars noplombēt skaitītājus un sastādīt aktu.

– Kas notiek, ja dzīvokļa īpašnieks to nedara?

– Var gadīties, ka tiek zaudēta garantija uzstādīšanas darbiem. Atgādināšu, ka visi uzņēmumi šādiem darbiem dod divu gadu garantiju, kas ietver atbildību par pareizu ierīču uzstādīšanu. Piemēram, ja skaitītāja savienojuma vietā sākas tece, tās novēršana attiecas uz garantiju.

– Mūsu lasītāja piemērā plombas jau ir norautas, ko viņam iesakāt?

– Cik drīz vien iespējams, zvanīt tehnikam uz uzņēmumu, kas sākotnēji uzstādīja skaitītājus, lai tos noplombētu. Ja apsaimniekošanas uzņēmuma pārstāvji nejausi ieradīties apsekot ūdens skaitītājus un atradīs norautas plombas, īpašnieks saņems sodu atbilstīgi normatīvajos aktos noteiktajam.

– Pieņemsim, ka kāds cilvēks nejausi vai apzināti norāvis skaitītāju plombas un nav izsaucis santehniķi, lai plombējumu atjaunotu. Ko uzstādītājs darīs, kad šo pārkāpumu atklās nākamajā skaitītāju nomaņas laikā?

– Montāžas firmas meistari šādus pārkāpumus nefiksē un nevienam neziņo.

Ja skaitītājs bojāts apzināti, informēs apsaimniekotāju

– Visi jaunie ūdens skaitītāji esot noturīgi pret ārēju iedarbību. Vai tiešām nav iespējams tos ietekmēt, lai apturētu uzskaiti?

– Tādu skaitītāju var tikai fiziski salauzt, varbūt izurbt. Bet mēs par šādiem gadījumiem ziņojam apsaimniekotājam. Iedzīvotājiem neieteiktu apzināti bojāt skaitītājus, jo sods par pretlikumīgu rādījumu ietekmēšanu būs lielāks par ietaupījumu.

– Dzīvokļu īpašnieki bieži domā par vienas markas skaitītāju uzstādīšanu savā mājā. Cik tas aptuveni maksātu?

– Labu skaitītāju nevar uzstādīt lētāk par 27 eiro, ieskaitot uzstādīšanas izmaksas.

– Kā iedzīvotājiem saprast, kādus jaunus skaitītājus izvēlēties?

– Visiem skaitītājiem tagad jāatbilst Ministru kabineta noteiktajām prasībām. Tādēļ dažādu ražotāju skaitītāji ir ļoti līdzīgi un jebkurš no tiem ir izmantojams. Jautājums var būt tikai par šo ierīču ilgmūžību, tāpēc mēs iesakām izvēlēties Eiropā ražotus skaitītājus.

– Ja mājā ir uzkrājumi jauniem skaitītājiem visiem dzīvokļiem, taču attālinātās nolasīšanas sistēmai naudas pietrūkst. Vai šo sistēmu var instalēt vēlāk?

– Ūdens skaitītājus ar attālinātās nolasīšanas moduli aprīkot tieši dzīvoklī nav iespējams. Skaitītāji būs jānoņem un jānosūta specializētam uzņēmumam pārveidošanai un programmēšanai. Proti, iedzīvotājiem ir izdevīgāk uzreiz pieņemt lēmumu un uzstādīt skaitītājus ar attālinātās nolasīšanas sistēmu.

– Ja pēc dzīvokļu īpašnieku lēmuma visos ēkas dzīvokļos ir uzstādīti vienas markas skaitītāji, tad tie atkal jāmaina pēc četriem gadiem?

– Nē, ar dzīvokļu īpašnieku kopsapulces lēmumu var noteikt citu nākamās pārbaudes termiņu. Tas ir tikai loģiski, ja visi skaitītāji darbojas pareizi un mājā nav lielas ūdens starpības. Latvijā ir apsaimniekotāji, kas ievieš šādu sistēmu, – pēc ierastā pārbaudes laika beigām uzņēmuma pārstāvji apseko dzīvokļus un sastāda aktu par skaitītāju darbību. Ja atsevišķa ierīce pietiekami labi nedarbojas, to nomaina atsevišķi.

Meistar, palīdziet!

– Kāpēc pēc skaitītāja nomaņas ūdens no krāna sāk tecēt vājāk?

– Tas notiek tāpēc, ka mūsu mājās cauruļvadi ir veci. Mainot skaitītājus, maisītāja filtrā nokļūst netīrumi vai rūsas gabaliņi no caurulēm. Lai no tā izvairītos, dzīvokļa īpašniekam, kamēr tehniķis atrodas uz vietas, uzreiz pēc skaitītāju nomaņas jāpārbauda ūdens spiediens. Ja spiediena samazināšanās pamanīta vēlāk, vienalga ziņojiet par to uzstādītājiem un viņi bez iebildumiem nosūtīs meistarū, kas iztīrīs krāna sietiņu.

– Kādās situācijās, nomainot skaitītāju, meistaram ir jāiztīra pirms skaitītāja uzstādītais filtrs?

– Šis filtrs ir bronzas detaļa ar vāciņu, kuru var noskrūvēt un iztīrīt. Ja pirms ūdens skaitītāja nomaņas dzīvoklī nav bijušas problēmas ar ūdens spiedienu, parasti šos filtrus netīra. Tomēr ir dzīvokļu īpašnieki, kas uzstāj, ka filtrs jātīra. Tas ir maksas pakalpojums, un, uzstādot skaitītāju, pēc klienta pieprasījuma meistars noteikti iztīrīs filtru un to noplombēs.

Kā atpazīt krāpnieku?

– Iedzīvotāji ziņo, ka nezināmu firmu – skaitītāju uzstādītāju – pārstāvji viņiem zvana uz privātiem tālruniem un uzbāžas ar saviem pakalpojumiem. Turklāt viņi to dara daudz agrāk, nekā ir pienācis faktiskais ierīču verifikācijas termiņš...

– Iedzīvotājiem šādos gadījumos jābūt ļoti modriem. Viena bēda, ja meistari – blēži vienkārši zvanītu klientiem, bet nupat viņi sākuši iet uz cilvēku dzīvokļiem. Seniores apmuls un piekrīt skaitītāju nomaņai: kā lai atsaka, – uz sliekšņa taču stāv santehniķis! Tikai nevajadzētu aizmirst, ka tādā brīdī cilvēks savā dzīvoklī ielaiž nezināmus cilvēkus. Šis pavisam noteikti nav santehniķis no apsaimniekošanas uzņēmuma vai uzņēmuma ar labu reputāciju.

– Bieži dzirdam, ka skaitītāji dzīvokļos ir uzstādīti nepareizā pozīcijā. Kā meistars rīkosies, nomainot ierīci?

– Ja tas fiziski būs iespējams, meistars skaitītāju uzstādīs pareizi. Tomēr jāsaprot, ka daudzos dzīvokļos ir veikts remonts vai ir uzstādītas iebūvētās mēbeles, un skaitītāju pareizajā pozīcijā novietot nav iespējams. Šajā gadījumā tas paliks tādā stāvoklī, kādā atradās pirms nomaņas.

Kādos gadījumos skaitītāju nav iespējams nomainīt?

– Mūsu lasītāji stāsta, ka meistars atteicies mainīt viņu skaitītāju sliktā cauruļu stāvokļa dēļ. Vai tā var būt?

– Meistaram vienkārši ir pienākums atteikties mainīt skaitītājus, ja caurules nav kārtībā. Viņš klientu informē, ka dzīvoklī ir sarūsējusi caurule vai bojāts noslēgvārsts. Dzīvokļa īpašniekam ir pienākums izsaukt apsaimniekotāja pārstāvi, kas novērsīs trūkumus, un tikai pēc tam atkārtoti pieaicināt meistarū skaitītāju nomaņai.

– Vēl nepatīkams atgadījums: meistars mainīja skaitītāju un ūdens caurule viņa rokās salūza. Meistars apjuka, nobijās un aizbēga no dzīvokļa. Kā rīkoties šāda dzīvokļa īpašniekam?

– Ir arī gadījumi, kad tā notiek. Protams, meistars rīkojās nepareizi, aizbēgot un atstājot dzīvokļu īpašniekus bez palīdzības. Visticamāk, tas bija meistars – iesācējs, viņš vienkārši bija apjucis. Kā rīkoties dzīvokļu īpašniekiem? Ja caurule ir salūzusī tā, ka ūdeni atslēgt nav iespējams, var izmantot tautas metodi un sabāzt caurulē kartupeļus. Reiz mūsu firmas meistari izvilka tādu kartupeli no karstā ūdens caurules, kas tur bija vienkārši izvārijušies.

– Dzīvokļa, no kura izbiedētais meistars aizbēga, iedzīvotāji saka, ka tagad nevarot pierādīt viņa vainu, jo viņiem nebija vienošanās ar uzstādītāju. Vai uzņēmumam būtu jāslēdz šāds līgums pirms ūdens skaitītāju nomaņas?

– Līguma vietā uzņēmumi izmanto skaitītāja nomaņas aktu, kurā norādīti visi garantijas dati un nosacījumi.

– Ar kādiem interesantiem gadījumiem jūs saskaraties savā praksē?

– Interesantu gadījumu ir mazāk. Senāk noņēmām daudz vairāk skaitītāju ar mehāniskiem bojājumiem, tagad tādu gadījumu praktiski vairs nav. Ja iedzīvotāji ietekmē skaitītājus, tad ar magnētu palīdzību, ko mēs, protams, neredzam.

**Ja mājā pieaug ūdens zudumi, jālūdz uzņēmumam Rīgas ūdens pārbaudīt un nepieciešamības gadījumā nomainīt mājas ievadskaitītāju. Īpaši tas ir aktuāli, ja iedzīvotāji visos mājas dzīvokļos uzstādījuši vienādas markas skaitītājus, bet ūdens zudumi mājā nemazinās. **

DZĪVOKĻU ĪPAŠNIEKUS ATBALSTĪS AR GRANTIEM

Rīga piesaista vairāk nekā 2 miljonu eiro ES finansējuma ēku atjaunošanas veicināšanai

Rīgas enerģētikas aģentūra (REA) piesaistījusi Eiropas Komisijas un Eiropas Investīciju bankas finansējumu vairāk nekā divu miljonu eiro apmērā, kas dos iespēju veikt energoauditu 150 ēkās un vēl 75 ēkās izstrādāt siltināšanas dokumentāciju.

„Esam piesaistījuši Rīgai gandrīz 2,5 miljonu eiro papildu finansējumu, ar kuru varēsim rīdziniekiem palīdzēt sākt ēku atjaunošanu, bet ļoti svarīga ir arī pašu iedzīvotāju iesaistīšanās sava mājokļa sakārtošanā. Pirmais solis šajā procesā ir tehniskais apsekojums un energoaudits, tāpēc iesakām sazināties ar REA un uz mājas iedzīvotāju sapulci uzaicināt aģentūras ekspertus, lai kopā varētu nonākt pie praktiskiem risinājumiem līdzfinansējuma saņemšanai,” uzsvēra Rīgas domes Mājokļu un vides komitejas priekšsēdētājs Viesturs Zeps.

Ēku īpašnieki varēs saņemt finansējumu energoaudita, tehniskās apsekošanas atzinumu un būvniecības dokumentācijas izstrādei, lai iesa-

tītos valsts vai pašvaldības atbalsta programmās energoefektivitātes uzlabošanai.

Rīgā vairāk nekā puse mājokļu būvēti pirms 1945. gada, līdz ar to ēku atjaunošana ir būtiska, jo procesa laikā tiek sakārtots to tehniskais stāvoklis un nodrošināts, ka ēkas konstrukcijas turpmāk tiks pasargātas no laikapstākļu ietekmes. Savukārt energoefektivitātes pasākumi ļauj mazināt izdevumus, kas daļēji sedz ēkas atjaunošanas izmaksas. Projektu plānots realizēt trīs gadu laikā.

Iedzīvotājus aicina jau šobrīd pieietties REA konsultācijām par turpmākiem soļiem ēku atjaunošanai. Pieteikties var renove.lv vai zvanot pa tālruni +37167012437. **K**

IZMAIŅAS SKARS 1350 NAMU PĀRVALDNIĒKUS

Daudzdzīvokļu māju apsekošanai ieviesīs vienotu standartu

Lai sekmētu efektīvu un drošu dzīvojamo māju uzturēšanu visā to ekspluatācijas laikā, Ministru kabinets pieņēmis izmaiņas Noteikumos par dzīvojamās mājas apsekošanu, tehnisko apkopi un kārtējo remontu, nosakot obligāti piemērojamo standartu.

Noteikumi aptver vispārējās pamata prasības attiecībā uz dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un komunikāciju apsekošanu un tehnisko apkopi. Savukārt izmaiņas regulējumā paredz, ka daudzdzīvokļu dzīvojamo māju pārvaldniekiem ir pienākums piemērot Latvijas standartu, tā veicinot vienotu izpratni un nosacījumus, nosakot detalizētu kārtību un kritērijus, kas jāievēro, veicot daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas teritorijas, būves pamatkonstrukciju, iekārtu un inženiertīklu apskates, tehnisko apkopi un kārtējos remontdarbus, tajā skaitā pēc vētrām, plūdiem, spēcīgiem nokrišņiem un citām dabas stihijām.

Standartu obligāti piemērot dzīvojamās mājas apsekošanai un tehniskajai apkopei paredzēts no 2025. gada 1. janvāra.

Standarta iegāde (44,09 EUR) būs pārvaldnieka vienreizējs maksājums, bet izdevumi tiks sadalīti proporcionāli visām apsaimniekotajām mājām, ņemot vērā dzīvokļu skaitu, kurus var iekļaut ikmēneša pārvaldīšanas rēķinā vai nākamā gada tamē.

Latvijā ir aptuveni 39,5 tūkst. daudzdzīvokļu dzīvojamo ēku un 1350 aktīvo dzīvojamo māju pārvaldnieku, kas iekļauti attiecīgajā reģistrā, tātad vidēji uz vienu pārvaldnieku ir 30 mājas. Vienā daudzdzīvokļu mājā vidēji ir 50 dzīvokļi, attiecīgi, aprēķinot viena dzīvokļa vienreizējo maksājumu, jāsecina, ka tas veido 0,30 eiro. Kopējās izmaksas aktīvajiem pārvaldniekiem (1350), iegādājoties standartu (44,09 eiro), sasniedz 59 521,5 eiro. **K**

FISKĀLĀ VAI UNIVERSĀLĀ?

Nākamgad pārskatīs nekustamo īpašumu kadastrālās vērtības, bet nekustamā īpašuma nodokļa maksājums nepieaugs

2025. gadā tiks nošķirtas divas nekustamā īpašuma kadastrālās vērtības, ļaujot tās aktualizēt, vienlaikus nemainot nekustamā īpašuma nodokļa maksājumu, kas nākamgad paliks piesaistīts 2012. gada datiem. To paredz Saeimā galīgajā lasījumā atbalstītie grozījumi Nekustamā īpašuma valsts kadastra likumā.

Likuma grozījumi paredz, ka 2025. gadā tiks šķirtas un būs spēkā divas kadastrālās vērtības – fiskālā un universālā, informēja Tieslietu ministrija.

Fiskālā kadastrālā vērtība tiks izmantota nekustamā īpašuma nodokļa maksājumiem, nodevu aprēķiniem, nomas maksas noteikšanai. Tā paliks līdzšinējā apmērā, balstoties uz 2012. gada tirgus datiem.

Tādējādi arī nekustamā īpašuma nodokļa maksājumi nepieaugs.

Savukārt universālā kadastrālā vērtība nodrošinās reālāku priekšstatu par īpašuma vērtību. To izmantos zemes likumiskās lietošanas maksas noteikšanai, grāmatvedībā un finanšu pārskatos.

Universālā kadastrālā vērtība tiks noteikta, balstoties uz 2022. gada tirgus datiem.

Vienlaikus turpināsies darbs pie kadastrālās vērtības noteikšanas metodikas pilnveides, lai turpmāk tās atspoguļotu tirgus situācijai atbilstīgāku nekustamā īpašuma vērtību.

„Universālā kadastrālā vērtība turpmāk pildīs savu pamatfunkciju – ikvienam nodrošināt patiesāku priekšstatu par sava īpašuma vērtību,” Saeimas paziņojumā skaidroja tieslietu ministre Inese Lībiņa-Egnere (*Jaunā Vienotība*).

„Divas apstiprinātas vērtības nozīmē to, ka mēs apstiprinām jaunas kadastrālās vērtības, dodam laiku nekustamo īpašumu nodokļu politikas veidotājiem pārdomāt savas lietas, saprast, kā panākt, lai cilvēkam nav šoka terapijas no nodokļiem, no vienas puses, no otras puses, – mēs paralēli varam strādāt ar faktisku kadastrālās sistēmas pārbūvi, modernizāciju,” skaidroja Valsts zemes dienesta (VZD) ģenerāldirektore Vita Narnicka. **K**

TAGAD – 2,78 EIRO PAR „KUBU”

No jūnija ir spēkā jaunais ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifs Rīgā

No 1. jūnija ir stājies spēkā jaunais Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (SPRK) apstiprinātais ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifs. Tas paredz, ka par ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumiem būs jāmaksā 2,30 eiro par kubikmetru (bez PVN), bet ar PVN – 2,78 eiro par kubikmetru. Līdz šim tarifs bija attiecīgi 2,14 eiro (bez PVN) un 2,59 eiro (ar PVN) par kubikmetru.

Pateicoties tarifa projekta izskatīšanas gaitā SIA Rīgas ūdens īstenotajam ievērojami lētākas elektroenerģijas iepirkumam, jaunais tarifs būs par pieciem centiem par kubikmetru mazāks, nekā sākotnēji plānots.

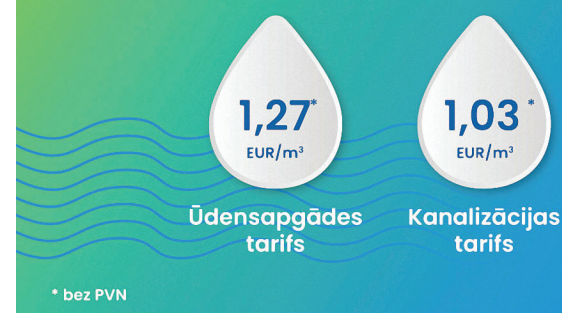
bija 1,17 eiro ūdensapgādei un 0,97 eiro kanalizācijai par kubikmetru (bez PVN).

Rīgas ūdens darbinieki apgalvo, ka tarifu izmaiņas saistītas ar ikgadējo

ekspluatācijas izmaksu pieaugumu – pilsētas tīklu remontam, atjaunošanai un uzturēšanai, kā arī 2023. gada otrajā pusē veiktajām investīcijām – lielākoties Baltijā lielākās kanalizācijas sūkņu stacijas Daugavgrīvas ielā 101 izbūvē.

Jauno ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifu projektu SPRK izskatīšanai saņēma februārī, kam sekoja vairāki precizējumi. Vērtējot tarifu projektu, SPRK eksperti secināja, ka tas ir pamatots un tarifi aprēķināti tā, lai segtu SIA Rīgas ūdens ūdenssaimniecības pakalpojumu izmaksas. **K**

Ūdenssaimniecības tarifi no 1. jūnija

Par ūdensapgādes pakalpojumiem no 1. jūnija tarifs noteikts 1,27 eiro par kubikmetru (bez PVN), bet par kanalizācijas pakalpojumiem – 1,03 eiro par kubikmetru (bez PVN). Līdz šim tarifs

ZĀLĀJA GARUMS NEDRĪKST PĀRSNIEGT 20 CM

Ar jauniem noteikumiem veicinās teritoriju un būvju kopšanu galvaspilsētā

Rīgas dome trešdien pieņēma jaunus noteikumus par teritoriju kopšanu un būvju uzturēšanu galvaspilsētā, kas paredz nodrošināt sakoptu pilsētvidi, vienlaikus neuzliekot pārmērīgu slogu iedzīvotājiem, liekot apkopt atsevišķas teritorijas. Kas tagad jādara ēku īpašniekiem un namu pārvalžu darbiniekiem?

Jauno noteikumu projektā lielākoties saglabātas esošās prasības teritoriju kopšanai un būvju uzturēšanai, tomēr ir arī atsevišķas būtiskas izmaiņas.

Līdzšinējie noteikumi attiecās uz visu Rīgas teritoriju, bet jaunajos noteikumos teritorijas uzkopšana saistībā ar privātpašumiem noteikta tikai daudzdzīvokļu mājām un tām teritorijām, kuras ir vai nu publiski pieejamas, vai redzamas no publiskās ārtelpas.

Uz no ārpuses neredzamām privātmāju teritorijām attieksies tikai likumos paredzētās prasības, piemēram, par sanitāro tīrību, bet netiks regulēta zāles pļaušana un lapu grābšana.

Teritoriju tīrīšana ziemā

Jaunie noteikumi paredz, ka ziemā pašvaldība centralizēti uzturēs pašvaldības ielām piegulošās ietves visā Rīgā. Ir arī precizēts, ka namīpašniekiem ziemā attiecīgajā teritorijā jāuztur kārtībā ietves līdz ieejai teritorijā no vietas, kur veikta centralizētā tīrīšana.

Tīru sāli varēs kaisīt tikai uz kāpnēm un uzbrauktuvēm, kā arī dienās, kad tiek prognozēts sasalstošs lietus (atkala).

Pārējā teritorijā, tāpat kā līdz šim, varēs kaisīt smilts/sāls maisījumu, kur sāls saturs nepārsniedz 20%.

Noteiktas samērīgas prasības piebraucamo ceļu tīrīšanai, paredzot, ka uz tiem var būt arī sniega kārtā līdz 10 cm vai ledus rīses līdz 5 cm biezumā.

Lai salāgotu sabiedrības intereses un uzturētāju iespēju veikt saprātīgus uzturēšanas darbus, saglabāts regulējums, ka 50% no ietvju, gājēju ceļu un laukumu platuma ziemā jāattīra, tomēr ne mazāk kā 1,5 metri, nodrošinot saprātīgu resursu izlietojumu un iespēju veidot sniega vaļņus.

Sniega vaļņus atļauts veidot, ja tie netraucē gājēju kustību, izņemot uz apstādījumu apdobēm, sabiedriskā transporta pieturvietu platformām, gājēju pārejām un krustojumiem un ne tuvāk par pieciem metriem no gājēju pārejām un krustojumiem.

Zāles pļaušana

Jaunajos noteikumos veiktas izmaiņas par zāles pļaušanu, paredzot plašākas iespējas veidot pilsētas pļavas arī nekustamo īpašumu īpašniekiem.

Noteikumos iestrādāta prasība nopļaut zālāju nekustamajos īpašumos, t. i., daudzdzīvokļu dzī-

vājamo māju teritorijā, publiskā lietošanā esošā teritorijā un pret publisko ārtelpu vērsta teritorijā, kā arī piegulošās teritorijās esošo zālāju.

Atkarībā no teritorijas, kurā aug zālājs, noteikumi paredz zālāja pļaušanu divos veidos, pirmkārt, ne retāk kā divas reizes gadā, otrkārt, regulāri – nepieļaujot, ka zālāja garums pārsniedz 20 cm.

Piegulošā teritorijā, daudzdzīvokļu dzīvojamo māju teritorijā, publiskā lietošanā esošā vai pret publisko ārtelpu vērsta apbūvētā teritorijā un 2 m joslā gar publiskā lietošanā esošām piebrauktuvēm, piebraucamajiem ceļiem, autostāvvietām, gājēju ietvēm, gājēju ceļiem, laukumiem, autostāvvietām un gar īpašuma robežām, ja īpašums robežojas ar apbūvētu nekustamo īpašumu, noteiktas prasības zālājus pļaut regulāri, nodrošinot, ka zāles garums nepārsniedz 20 cm.

Savukārt mazāk izmantotās un apbūvētās teritorijās, kur ir izveidotas ainaviskas pilsētas pļavas, zālājs jāpļauj vismaz divas reizes gadā, nodrošinot iespēju veidot dabiskos zālājus. Papildus noteikumos ietverta arī prasība pļaut zālāju, nepieļaujot kūlas veidošanos. Ja apbūvētā teritorijā būs iekļauts izveidot pilsētas pļavas, tās varēs pļaut divreiz gadā.

Viētās, kur paredzēta pļaušana divreiz gadā, pirmoreiz zāle būtu jāpļauj mēnesi agrāk nekā līdz šim – līdz 31. maijam.

Lapu savākšana

Tāpat kā līdz šim, noteikumos iekļauta prasība sakopt teritoriju, t. sk. nepieļaut nokritušo lapu, zaru un kritušo augļu atrašanos 2 m platā joslā uz katru pusi no brauktuvēm, piebrauktuvēm, ietvēm, gājēju ceļiem, laukumiem un autostāvvietām ar cieto segumu. Prasība noteikta nolūkā mazināt lapu daudzumu uz inženierbūvē.

Pārējā teritorijā nokritušās koku lapas savācamas līdz kārtējā gada 30. novembrim, bet iežogotās teritorijās, ja tas tehniski iespējams, smalcināmas pavasarī līdz kārtējā gada 30. aprīlim, veicot kopīgu zālāja pļaušanu un lapu smalcināšanu.

Šie divi nosacījumi jāvērtē kopsakarā – plānot, ja pavasarī pļaut zāli un smalcināt lapas, turklāt jāņem vērā, ka prasība kopt 2 m plato joslu gar publiskā lietošanā esošām brauktuvēm, piebrauktuvēm, autostāvvietām, gājēju ietvēm, gājēju ceļiem un laukumiem jāisteno visas sezonas laikā.

Jaunie noteikumi paredz, ka lapu centralizēta savākšana notiks ne tikai kā līdz šim, – no 15. ok-

tobra līdz 30. novembrim, bet arī pavasarī Lielās talkas laikā pašvaldības noteiktajās vietās, datumos, laikā un kārtībā.

Atbildība par noteikumu pārkāpumiem

Jaunie noteikumi paredz, ka par piegulošo teritoriju nekopšanu nav paredzēta administratīvā atbildība, bet tiks piemērots tikai administratīvais akts – minētā pienākuma piespiedu izpilde.

Tas nozīmē, ka sakopšanas darbus veiks pašvaldība, bet izdevumus piedzīs no tiem, kam ir pienākums kopt šo teritoriju.

Rīgas pašvaldības policija (RPP), konstatējot, ka īpašnieki vai apsaimniekotāji nekopj piegulošo teritoriju un neuztur kārtībā žogus, vārtus un labiekārtojuma elementus, varēs minēto darbību veikšanu uzlikt par pienākumu (izdodot administratīvos aktus).

Fiksējot, ka būves īpašnieks nav notīrījis sniegu, ledu vai lāstekas no būves konstrukcijām, bet ziemā nav notīrījis ietves, gājēju ceļus, piebrauktuves un braucamos ceļus, un tie ir sliedeni (apledojuši), kā arī jebkurā situācijā, kad notiek kavēšanās, neveicot attiecīgos pienākumus, tieši apdraudot personu dzīvību, veselību vai mantu, RPP būs tiesīga izdot administratīvu aktu.

Nemot vērā pašvaldībai pieejamos finanšu resursus un iespējas operatīvi piesaistīt attiecīgo darbu veicējus, RPP nodrošinās šāda administratīvā akta izpildi piespiedu kārtā, savukārt vainīgam būs pienākums atlīdzināt pašvaldībai radušos izdevumus.

Tāču, ņemot vērā, ka primāri pienākums veikt šos darbus ir tieši nekustamā īpašuma īpašniekam, kā arī to, ka pašvaldība nevar vienmēr operatīvi nodrošināt minēto darbu izpildi, lai panāktu, ka personas pilda savus pienākumus, noteikumos paredzēta arī administratīvā atbildība. Tādējādi, konstatējot, ka piemēram, ir nokritušas lāstekas, apdraudot gājēju drošību (t. i., pārkāpums vairs nav novēršams), ēkas īpašnieku varēs saukt pie administratīvās atbildības par lāsteku savlaicīgu nenotīrīšanu.

Gadījumos, kad apdraudētajā teritorijā stāv transportlīdzekļi un nav zināmi to īpašnieki, iedzīvotājiem ieteikts vērsties RPP, lai tā apzinātu apdraudēto transportlīdzekļu īpašniekus un brīdinātu par potenciālu mantas apdraudējumu.

Tā kā no būvju jumtiem notīrītais sniegš ir jāsavāc tā, lai gājēji un transportlīdzekļi varētu droši pārvietoties, gadījumā, kad atbilstīgi noteikumiem nav iespējams veidot sniega vaļņus, noteikumi paredz pienākumu savākt sniegu izvest noteiktā laikā, lai ilgstoši netiktu ierobežota transportlīdzekļu un gājēju droša pārvietošanās. **K**

„IEGULDĪT RENOVĀCIJĀ IR IZDEVĪGI”

Pēc finanšu institūcijas *Altum* aprēķiniem valsts programmas ietvaros atjaunotās mājas sākušas ietaupīt vidēji ap 60% siltumenerģijas, kas naudas izteiksmē ir miljoniem eiro.

Marina MATROŅINA

Nomocījuši lieli apkures rēķini? Mājas konstrukcija ir neapmierinoša stāvoklī, un tai nepieciešams kapitālais remonts? Šo problēmu risināšanai iedzīvotājiem tiek piedāvātas daudzdzīvokļu māju renovācijas programmas, kas ietver valsts dotācijas. Izskaidrosim, kā rīkoties, lai tās saņemtu.

Mūsu sarunas biedre ir valsts akciju sabiedrības *Altum* energoefektivitātes programmu daļas vadītāja Ieva Vērzemiece, viens no viņas darba pienākumiem ir grantu piešķiršana.

Renovācija vai remonts

Kā stāsta Ieva Vērzemiece, *Altum* daudzdzīvokļu mājām šobrīd piedāvā divas programmas. Renovācijas programma māju siltināšanai ar kopējo budžetu 57,2 miljoni eiro piedāvā Eiropas Savienības līdzfinansējumu, kura ietvaros ES palīdzība izpaužas neatmaksājama granta veidā 49% apmērā no kopējām renovācijas izmaksām, neietverot pievienotās vērtības nodokli (PVN).

Enerģijas ietaupījumam renovācijas rezultātā jāsasniedz vismaz 30% no tās sākotnējā patēriņa. Projekta pabeigšanas un slēguma dokumentācijas iesniegšanas termiņš ir 2026. gada 31. marts.

Otra daudzdzīvokļu māju atbalsta programma, sākot no 10000 eiro, ir aizdevums remontdarbiem. Kredīts tiek sniegts uz laiku līdz 20 gadiem ar procentu likmi 5,9% gadā.

Ieva Vērzemiece stāsta, ka vienas mājas iedzīvotāji vienlaikus var piedalīties divās programmās.

Tā kā ES atbalstītās programmas grantā PVN netiek ietverts, tā nomaksai mājas iedzīvotājiem būs jāmeklē papildu līdzekļi. Šajā gadījumā kredīts remontam var būt viens no risinājumiem.

Varbūt izdevumi samazināsies?

- Kā iedzīvotājiem saprast, vai renovācija viņiem tik tiešām ir nepieciešama un kādi darbi tās laikā jāpaveic?

- Pēc būtības renovācija nozīmē daudzdzīvokļu ēku, kas celtas pirms 20, 30 un vairāk gadiem, siltumnoturības uzlabošanu, veicot virkni remontdarbu – ne tikai fasādes, bet arī jumta un pagrabā pārsegumu siltināšanu, inženiertīklu atjaunošanu. Pēc šāda remonta būtiski paaugstināsies mājas energoefektivitāte – samazināsies siltuma zudumi un apkures rēķini.

- Vai ir aprēķināts, par kādu summu renovēto daudzdzīvokļu māju iedzīvotājiem samazinājušies apkures rēķini?

ēkās ir ievērojami augstākas, nekā tādiem pašiem dzīvokļiem nerenovētās mājās.

Starp daudzdzīvokļu māju iedzīvotājiem, kas ņēma daļību renovācijas programmā 2020., 2021. vai 2022. gadā, ir tādi, kam ikmēneša rēķins par dzīvokli ir mazāks vai apmēram tāds pat kā līdz šim, bet ir mājas, kuru iedzīvotāji maksā vairāk (kredīta maksājumu dēļ). Daudzu, īpaši Rīgā esošu māju iedzīvotāji, šo programmu izmantoja nevis ekonomijas nolūkos, bet gan tādēļ, ka viņu mājas bija pirmsavārijas stāvoklī un bija nepieciešami lieli kapitālieguldījumi mājas saglabāšanai.

Dalības nosacījumi

- Kādiem nosacījumiem jāatbilst mājai, lai tā varētu piedalīties renovācijas programmā?

- Lai piedalītos energoefektivitātes programmā ES granta saņemšanai, mājai ir jāatbilst vairākiem kritērijiem:

- māja ir vismaz trīs vai vairāk dzīvokļu;
- tā atrodas jebkurā Latvijas novadā vai pilsētā – bez teritoriāliem ierobežojumiem;
- pēdējos 12 mēnešus pirms renovācijas programmas sākuma māja ir laba maksājumu disciplīna, tas ir, komunālo maksājumu parāds nepārsniedz 10% no rēķinu kopsummas (svarīgs kritērijs!);
- plānoto darbu rezultātā siltumenerģijas ietaupījumam jāsasniedz vismaz 30% no sākotnējā siltumenerģijas patēriņa.

Ja šis mērķis tiek sasniegts, tad pēc projekta īstenošanas dzīvokļu īpašnieki saņems *Altum* neatmaksājamo grantu līdz 49% apmērā no visas projekta summas bez PVN vai līdz 40% no visas projekta tāmes, ieskaitot PVN. Šis grants tiks novirzīts bankas kredīta daļējai atmaksai, tādējādi samazinot katra dzīvokļa īpašnieka maksājamo kredīta apmēru.

Nepieciešams aizdevums?

- Kā sākt projekta īstenošanu?

- Vispirms jāsaņem kredīts bankā. Kredītu var saņemt arī tad, ja mājas iedzīvotājiem nav uzkrājumu. Kredīta saņemšanas nosacījums paredz, ka tā summa nav mazāka par paredzamo ES atbalstu, tas ir, 40% no visām renovācijas izmaksām, ieskaitot PVN. Kredītu renovācijai izsniedz trīs Latvijas

- 2023. gada nogalē noslēdzās iepriekšējā māju energoefektivitātes paaugstināšanas programma, kuras ietvaros *Altum* līdzfinansēja 623 māju renovācijas projektus Latvijā. Pēc mūsu datiem, renovētajās mājās siltumenerģijas patēriņš samazinājās vidēji par 60%, salīdzinot ar laiku pirms renovācijas. Turklāt šajās mājās mazinājies avāriju risks, kas bija saistīts ar inženiersistēmu nolietošanos un, protams, būtiski uzlabojies māju izskats. Vēlos uzsvērt, ka šādu projektu īstenošanai dzīvokļu īpašnieki tomēr nesaņem ES atbalstu 100% apmērā no remontdarbu izmaksām. Iedzīvotājiem ir jāveic līdzdalības maksājums, kas nozīmē pēc tam atmaksājamas kredītsaistības uz 15–20 gadiem. Ikmēneša kredītmaksājumu dēļ mājokļa izmaksas var nesamazināties par 60%, taču investīcijas renovācijā ir izdevīgas, jo samazinās apkures rēķini. Savukārt nekustamo īpašumu kompāniju eksperti apgalvo, ka dzīvokļu cenas renovētās

ledzīvotājiem ir jāveic līdzdalības maksājums, kas nozīmē pēc tam atmaksājamas kredītsaistības uz 15–20 gadiem. Ikmēneša kredītmaksājumu dēļ mājokļa izmaksas var nesamazināties par 60%, taču investīcijas renovācijā ir izdevīgas, jo samazinās apkures rēķini.

komercbankas: *Swedbank*, *SEB banka* un *Citadele*. Ja kāda iemesla dēļ bankas atsakās izsniegt mājas iedzīvotājiem kredītu, dzīvokļu īpašnieki var pieprasīt kredītu tieši *Altum*, un visticamāk, ka mēs kredītu izsniegsim. Tādējādi gandrīz ikvienas mājas iedzīvotāji Latvijā, kurā tiek ievērota maksājumu disciplīna un kuras īpašnieki vēlas realizēt renovācijas projektu, saņems kredītu vai nu bankā, vai *Altum*.

– Kā renovācijas procesa sākumā saprast, kādi būs kredīta maksājumi?

– Lemjot par projekta īstenošanu, dzīvokļu īpašnieki vienojas, kāds būs kredīta maksājums par vienu dzīvokļa kvadrātmetru. Tad kvadrātmetra cena tiek reināta ar dzīvokļa platību, tādējādi aprēķinot maksājumu par katru dzīvokli. Nesen viesojos Vecumniekos, kur ar savu redzējumu par mājas siltināšanas rezultātiem dalījās renovētās mājas iedzīvotāji. Viņi stāstīja, ka viņu mājā kredīta maksājums par dzīvojamās platības kvadrātmetru ir aptuveni 50–80 centi mēnesī. Tajā pašā laikā apkures izmaksas jau ir manāmi samazinājušās. Viņuprāt, papildu izdevumi mēnesī ir vienādi ar vienu iepirkšanās reizi pārtikas veikalā Rimi, no kura viņi nosacīti ir gatavi atteikties. Projekta sākumā, kad vēl nav skaidrs, par cik samazināsies apkures rēķini, iedzīvotāji parasti balso par kredīta maksājumu 1,5–2 eiro par kvadrātmetru mēnesī, pēc tam šis skaitlis jāsalīdzina ar samazinājušos apkures rēķinu.

Sākuma balsojums

– Cik dzīvokļu īpašniekiem jāpieņem lēmums par renovācijas projekta uzsākšanu?

– Saskaņā ar *Dzīvokļa īpašuma likuma* 17. pantā noteikto lēmums būs saistošs visiem īpašniekiem, ja par to balsojis vairākums (50% + 1) dzīvokļu īpašnieku. Projekta pretendentiem ir jābūt gataviem, ka bankas var prasīt lielāku procentuālo atbalstu kredītam.

Šāda prasība ir saprotama, jo lielāks „par” procents, jo klients bankas acīs ir uzticamāks. Kas attiecas uz *Altum*, tad saskaņā ar *Dzīvokļa īpašuma likuma* prasībām iedzīvotāju vairākuma piekrišana ir pamats, lai uzņēmums izskatītu kredīta izsniegšanu mājai.

– Kā rīkoties dzīvokļu īpašumos nesadalītai mājai, kādi balsošanas nosacījumi attiecas uz viņiem?

– Šādā gadījumā saskaņā ar *Dzīvokļa īpašuma likuma* noteikto ir jāpiekrīt pilnīgi visiem dzīvokļu īpašniekiem.

Ja visi dzīvokļu īpašnieki nepiekrīt

– Vai var sākt renovāciju, ja lielākā daļa dzīvokļu īpašnieku piekrīt renovācijai, tomēr daļa ir pret to?

– Ja par daļu programmā nobalso dzīvokļu īpašnieku vairākums, tad process sāksies, jo atbilstīgi likumā noteiktajam sapulces lēmums ir obligāts visiem dzīvokļu īpašniekiem, arī tiem, kuri balsojuši pret vai atturējušies. Esam novērojuši, ka dzīvokļu īpašnieki, kuri sākotnēji bijuši pret renovāciju, redzot, ka viņu māja mainījies pēc projekta īstenošanas, cik ērti tajā kļuvis dzīvot, kā samazinājušies apkures rēķini, maina savu attieksmi un atzīst, ka jau no sākuma vajadzējis balstot par renovāciju.

Bieži vien cilvēki balso pret, nevis tādēļ, ka projekts viņiem nepatīktu, bet gan tādēļ, ka viņi baidās no vērienīgām izmaiņām un lielām izmaksām. Principā renovācijas projekts ietver sarežģītu un visaptverošu mājas remontu. Veicot pamatu un fasādes siltināšanas darbus, iedzīvotājiem jāapbruņojas ar pacietību, jo kādu laiku ap māju

Bieži vien cilvēki balso pret, nevis tādēļ, ka projekts viņiem nepatīktu, bet gan tādēļ, ka viņi baidās no vērienīgām izmaiņām un lielām izmaksām.

būs sastatnes, iespējams, ne visi iedzīvotāji varēs normāli atvērt logus, zināmas neērtības sagādās stāvvadu maiņa dzīvokļos. Iedzīvotājiem ir iespēja mazināt šīs neērtības, izvēloties būvfirma ar labām atsauksmēm un pieredzi līdzīgu projektu īstenošanā.

Izvēle dzīvokļu īpašnieku rokās

– Vai būvfirma izvēlas paši dzīvokļu īpašnieki?

– Darbu izpildītāja izvēle ir dzīvokļu īpašnieku vai viņu pilnvarotās personas ziņā. Tāpat vispirms īpašnieki izvēlas pilnvaroto personu, kas organizē būvnieka izvēli. Vai arī īpašnieki izveido biedrību, kas izvēlas darbu veicēju. Pēc tam notiek saskaņošanas *Altum*, lai pārliecinātos, vai ir ievērotas visas procedūras, vai šī būvfirma ir piemērota, vai nav interešu konflikta vai korupcijas riska pazīmju. Tad dzīvokļu īpašnieki balsojot nolemj, ka uztic būvniekiem projekta realizēšanu.

– Ja renovācijas laikā rodas nepieciešamība pēc papildu darbiem, piemēram, jālikvidē plaisas fasādē, kas par to maksā?

– Tā ir vispārpieņemta prakse: ja renovācijas procesā atklājas nepieciešamība pēc papildu darbiem plaisu vai citu nesošo konstrukciju defektu dēļ, tad vispirms līdzekļi šo darbu veikšanai tiek meklēti piešķirtā finansējuma ietvaros; savukārt, ja pat pēc izdevumu optimizācijas izmaksas pārsniedz piešķirto finansējumu, tad jāņem vēl viens kredīts. Ja pēc projekta īstenošanas atjaunotajā fasādē parādās plaisas vai tiek atklāts cits defekts, jāizmanto būvuzņēmēja garantija, kas ir spēkā vismaz piecus gadus pēc mājas nodošanas ekspluatācijā. Garantijas laikā būvniekiem ir jānovērš visi konstatētie defekti.

Sākam ar energoauditu

– Lai kvalificētos dalībai projektā, mājai jāpasūta energoaudits. Ko tas nozīmē?

– Vispirms iedzīvotājiem jāpieņem lēmums par mājas atjaunošanu. Jāsāk ar energoauditu, lai saprastu, kur ir vājās vietas, kur māja visvairāk zaudē siltumu. Parasti tā ir fasāde, sienas, jumts, nesiltināti bēniņi.

Energoauditoru uzaicina dzīvokļu īpašnieki. Pēc tam sertificētais speciālists norāda, kādi darbi jāveic, lai panāktu energoefektivitātes palielināšanos par 30% (obligātā prasība granta iegūšanai). Šie darbi var būt: fasādes, jumta, pagraba pārseguma, varbūt arī pamatu siltināšana u. c. Rezultātā energoauditors izsniedz dokumentu, kurā norādīti mājas uzlabošanai

Remonta un būvdarbu termiņus nosaka būvnieki. Pamatojoties uz projekta dokumentāciju, būvnieks sagatavo cenas piedāvājumu, kurā parāda, cik izmaksās darbi, un paziņo projekta īstenošanas termiņu... Ja paveiksies un būvdarbi sāksies aprīlī vai maijā, projektu var pabeigt līdz septembrim vai oktobrim.

nepieciešamie darbi, ar kuru iedzīvotāji vērsas pie projektētājiem, kuri savukārt sagatavo projektu un tehnisko dokumentāciju, kā arī izstrādā tehnisko specifikāciju būvniekiem. Projektā tiek aprakstīts, kā tas tiks īstenots un kādi materiāli būs nepieciešami. Kad tehniskā dokumentācija ir gatava, var izlemt, kuru būvfirma aicināt īstenot projektu.

– Kurš izvēlas projektētāju?

– Projektētāju, tāpat kā būvniekus, izvēlas dzīvokļu īpašnieki. Kad izvēle izdarīta, projektētāja kandidāturu saskaņo ar *Altum*.

– Kas maksā par renovācijas sākotnējiem posmiem, piemēram, energoauditu?

– Sākotnējā posmā nauda renovācijai vēl nav piešķirta un izmaksas sedz dzīvokļu īpašnieki. Pirms mājas iedzīvotāji sāk plānot renovāciju, aicināties ar savu pašvaldību, lai noskaidrotu, vai tā nesniedz finansiālu atbalstu līdzīgām programām.

Piemēram, Rīgā ir vērts vērsties Rīgas enerģētikas aģentūrā, kur var saņemt finansiālu atbalstu energoauditam. Sākotnējā posmā atbalstu sniedz arī citās pašvaldībās.

– Cik ilgs laiks nepieciešams energoauditam? Un cik tas maksā?

– Energoaudita ilgums ir atkarīgs no mājas iedzīvotāju izvēlētā auditora. Process var ilgt vairākus mēnešus. Energoaudits nav pārāk dārgs pakalpojums, runa var būt par dažiem simtiem vai tūkstoti eiro. Tehniskās dokumentācijas izmaksas ir lielākas, tās atkarīgas no mājas lieluma, dzīvokļu skaita mājā, kā arī no tā, cik kompleksus remontdarbus plānots realizēt šajā projektā. Tehniskās dokumentācijas izmaksas var svārstīties no 10 līdz 20 tūkstošiem eiro.

Ja nav uzkrājumu, ko varētu tērēt tehniskās dokumentācijas izstrādei, šim nolūkam var izmantot *Altum* kredītprogrammu remontdarbiem.

Saņemot šādu aizdevumu, pēc būvdarbu pabeigšanas to daļēji var atmaksāt ar ES saņemto finansiālo atbalstu. Tas nozīmē, ka dzīvokļu īpašniekiem ir iespēja izmantot dažādus atbalsta veidus.

Remontdarbu termiņi

– Kas nosaka remontdarbu un būvdarbu termiņus?

– Remonta un būvdarbu termiņus nosaka būvnieki. Pamatojoties uz projekta dokumentāciju, būvnieks sagatavo cenas piedāvājumu, kurā parāda, cik izmaksās darbi, un paziņo projekta īstenošanas termiņu. Pamatojoties uz iepriekšējās programmas īstenošanas pieredzi, varu teikt, ka vienas daudzdzīvokļu mājas renovācijas projekta realizācija parasti aizņem visu būvniecības sezonu.

Ja paveiksies un būvdarbi sāksies aprīlī vai maijā, projektu var pabeigt līdz septembrim vai oktobrim.

Savukārt, ja līgums ar būvniekiem tiek noslēgts janvārī, tad laikapstākļu, apkures sezonas u. c. apstākļu dēļ projekta termiņu var nākties pagarināt. Atsevišķus būvdarbus nav iespējams veikt zemā temperatūrā, un ir tādi, kurus nevar izpildīt apkures sezonas laikā.

– Kas notiek, ja būvnieki neievēro termiņus? Kam jāsedz izmaksas?

– Tas nav nekas šausmīgs. Galvenais, lai mājas renovācija tiktu pabeigta pirms programmas beigām, tas ir, līdz 2026. gada 31. martam. Ja tagad tiks sākti būvdarbi, visticamāk, tos varēs pabeigt līdz rudenim.

– Ja mājas iedzīvotāji tikai tagad sāk domāt par energoauditu un renovāciju, vai viņi spēs iekļauties programmas termiņos?

– Pat ja mājas iedzīvotājiem nepietiks laika, lai piedalītos šajā programmā, tā savu projektu varēs realizēt kādas nākamās programmas ietvaros. Jebkurā gadījumā noteikti nevajag atlikt energoauditu, pamatojoties uz to, ka šī programma drīz beigsies.

Meklējiet profesionālus!

– Ar ko pašreizējā programma atšķiras no iepriekšējās?

– Galvenā atšķirība starp iepriekšējo un pašreizējo programmu ir tāda, ka iepriekš ES atbalsts bija dāsnāks, tad kopā ar PVN tika atmaksāta puse no visām izmaksām, bet šobrīd spēkā esošās programmas ietvaros atbalsts nebūs lielāks par 40% ar PVN. Tagad atbalsta summa tiek izmaksāta tikai pēc projekta pabeigšanas, iepriekš to varēja saņemt avansā. Tas nozīmē, ka iepriekš, sākot projektu, nebija jāņem kredīts par visu summu, bet tikai par pusi, jo kontā uzreiz parādījās Eiropas nauda. Saskaņā ar jauno programmu, lai īstenotu projektu, ir jāņem kredīts par visu nepieciešamo summu, un tikai pēc darbu pabeigšanas un energoefektivitātes mērķa sasniegšanas tiks atmaksāti 40% (ar PVN) kredīta samazināšanai.

– Ja dzīvokļu īpašniekus neapmierinās būvnieka darbu kvalitāte, vai būs iespēja mainīt būvuzņēmēju?

– Jā, līgumā par būvdarbiem ir paredzēta iespēja to izbeigt, tikai jābūt skaidram cēlonim, kāpēc līgums tiek izbeigts, – darbu izpildes termiņu neievērošanas vai būvdarbu zemās kvalitātes dēļ. Projekta īstenošanai mājai jāpiesaista būvuzraugs – sertificēts profesionālis būvniecības jomā, kas uzraudzīs renovācijas darbus. Ļoti svarīgi ir izvēlēties speciālistu ar pieredzi un labām zināšanām daudzdzīvokļu māju renovācijas jomā. Pēc darbu pabeigšanas objekts ir jāpieņem ekspluatācijā būvatļauju izsniegušajai iestādei. Ja pēc projekta īstenošanas defekti tomēr tiks atklāti, nāksies izmantot būvnieku sniegto garantiju un lūgt šos defektus novērst.

Vērtējot reģionus

– Kurās Latvijas pilsētās un reģionos iedzīvotāji aktīvi piedalās renovācijas procesos?

– Pēc iepriekšējās programmas īstenošanas pieredzes varam teikt, ka Kurzemē visaktīvākie bijuši liepājnieki. Vidzemē māju renovācijas programmas iespējas aktīvi izmantoja Valkas, Valmieras, Cēsu un Siguldas iedzīvotāji. Zemgalē visaktīvākie bijuši jelgavnieki. Latgalē aktivitāte bija zemāka nekā citos reģionos, bet Rēzeknē līdz iepriekšējās programmas beigām aktivitāte pieauga un tika realizēts ievērojams skaits projektu.

NODERĒS ARĪ PAGRABS

Rīgā vajadzīgas apmēram 4000 bumbu patvertnes, daudzas varētu tikt ierīkotas sērijveida mājās

Latvijā tiek apspriests jautājums par patvertņu būvniecību kara gadījumam. Tiek pieļauts, ka šādam nolūkam varētu pielāgot daudzdzīvokļu māju pagrabus.

Saeima ir gatava apspriest grozījumus Civilās aizsardzības un katastrofu pārvaldīšanas likumā, kas nepieciešami, lai visā valstī varētu ierīkot patvertnes.

Pēc Iekšlietu ministrijas datiem, 1873000 Latvijas iedzīvotāju drošībai par patvertnēm būtu jāpārveido aptuveni 15600 ēku pagrabi jeb pazemes stāvi. Tam būs nepieciešami aptuveni 99 miljoni eiro.

Likuma grozījumi paredz iedalīt patvertnes trīs kategorijās pēc aizsardzības pakāpes. Pie pirmo divu kategoriju drošākajiem patvertumiem pieskaitāmi tie, kas būvēti speciāli šiem mērķiem, piemē-

ram, padomju laikā. Trešās kategorijas patvertumu var no jauna iekārtot jebkurās piemērotās telpās, arī daudzdzīvokļu mājas pagrabā.

Tiek pieļauts, ka šādā trešās kategorijas patvertnē mājas iedzīvotāji varēs paslēpties no lodēm un šrapneļiem, kā arī no radiācijas.

Līdz šim valsts nav piešķirusi līdzekļus, lai daudzdzīvokļu namu pagrabus pārveidotu par patvertnēm, kurās varētu patverties tikai konkrētas ēkas iedzīvotāji. Iespējams, nākotnē tāda valsts programma daudzdzīvokļu mājām tiks veidota.

Iekšlietu ministrijā skaidro, ka pagaidām dzīvokļu īpašnieki patvertnes var iekārtot

paši, pat nesaskaņojot to ar uzraugošajām iestādēm.

Publiskās patvertnes savukārt varētu tikt iekārtotas, piemēram, skolu pagrabos. Šiem nolūkiem valsts plāno piesaistīt ES fondu līdzekļus.

Rīgas varas iestādes šobrīd atradušas līdzekļus tikai divu publisku bumbu patvertņu atjaunošanai, no kurām viena atrodas Šarlotes ielā 1 un ir paredzēta 120 personām, otra atrodas Zīgrīda Annas Meierovica bulvārī 1 un ir paredzēta 200 personām.

Valdības pārstāvju plāni izraisījuši plašas diskusijas iedzīvotāju vidū. „Vai jūs domājat, ka daudzdzīvokļu māju pagrabi ir jāpārvērš par bumbu patvertnēm? Tas ir drošības jautājums cilvēkiem, kuri Latviju uzskata par savām mājām,” sociālajā tīklā Facebook raksta Aleksandrs Bernatovičs.

„Vienkāršu pagrabu nevar pārveidot par kvalitatīvu bumbu patvertni – tas nav pietiekami dziļš, stabils, turklāt tajā nav ventilācijas, gaisa filtrācijas, avārijas izeju, autonomās ūdensapgādes, elektrības, kanalizācijas... Pie tam mūsu māju pagrabi ir pilni ar komunikācijām, piemēram, ūdensvadiem, kas ietver potenciālus applūšanas draudus, ja sistēmas tiek sagrautas kādā augstākā stāvā. Traka ideja, kā jau daudzas citas, diemžēl,” uzskata Nora Grīšle.

Darja Arhangeļska ir nobažījies arī par daudzdzīvokļu namu pagrabos ierīkoto patvertņu drošību: „Par normālu patvertņu ierīkošanu valstij vajadzēja domāt jau tad, kad tika atjaunota neatkarība. Sērijveida māju pagrabi nekādā gadījumā nav uzskatāmi par bumbu patvertnēm. Triecienā viss sabruks, radot masu kapu.”

Savukārt Inga uzskata, ka pagrabi ir jāsakārto: „Ukrainā jau trīs gadus cilvēki slēpjas pagrabos. Gribētos cerēt, ka karš drīz beigsies un mums nebūs jāmeklē patvertums...”

„MĒS SLĪKSTAM NETĪRĪBĀ!”

Karstajā laikā konteineri bioloģiskajiem atkritumiem pārvērtušies par tārpu vairošanās vietām

Rīdīnieki lūdz pašvaldību rast jaunus risinājumus bioloģisko atkritumu šķirošanai. Brūnie konteineri, kurus caurmērā iztukšo ik pēc divām nedēļām, šajā vasarā kļuvuši par tārpu audzētavām. „Tvertnēm nav iespējams tuvojties, no tām laukā rāpjas simtiem tārpu!” Ziņo rīdīnieki no dažādiem pilsētas rajoniem.

Bet cik labi viss sākās! Rīgas pašvaldība martā paziņoja, ka pie katras mājas, kurā ir vismaz desmit dzīvokļi, jāuzstāda atkritumu šķirošanas konteineri brūnā krāsā, kas paredzēts bioloģisko atkritumu savākšanai.

Uzņēmums Clean R maija beigās ziņoja, ka 2024. gada piecos mēnešos Rīgas apkalpes zonās ir uzstādījis 2400 papildu konteinerus bioatkritumiem, ļaujot palielināt šķiroto bioloģisko atkritumu izvešanu par 89%.

Arī iedzīvotāji jau sāka pierast pie jaunajām, brūnajām atkritumu tvertnēm. Daudzi sarauca pieri, bet paklausīgi nesa tur kartupeļu mizas un zupas atliekas...

Un tad pilsētu piemeklēja karstums, un kļuva skaidrs, ka reizi divās nedēļās

tukšot konteinerus ar bioloģiskajiem atkritumiem bijis slikts lēmums.

„Šie konteineri jau kādu laiku stāv pie mūsu mājas Salacas ielā 21,” stāsta Irina Surkova. – Cilvēki šķiroja bioloģiskos atkritumus. Tagad paskatieties, cik tārpu ir konteinerā. Bail atvērt vāku! Un cik šo netīrumu izplatīsies pa visu apkārtni! Turklāt šausmīgā smirdoņa!...”

Svetlana savus vārdus apstiprina ar fotogrāfiju: pa brūno konteineru vāku rāpo simtiem balto tārpu. Tie ir parasto mušu kāpuri, kurus tik ļoti mīl makšķerēnieki, bet tik ļoti necieš visi pārējie.

Entomologi ziņo, ka viena muša siltajā sezonā var izdēt vidēji 500–700 olu. Vasarā pilsētā var

nomainīties 10–20 mušu paaudzēs, tas nozīmē, ka, slikti apsaimniekojot atkritumus, tārpu skaits sasnies miljardus.

„Šos konteinerus atvērt ir pretīgi,” apstiprina Anete Lesīte, „tie smird pat parastā laikā, bet tagad, karstumā, es tiem pat klāt neiešu. Nepieciešams nekavējoties mainīt noteikumus un izvest bioloģiskos atkritumus vismaz katru otro dienu, regulāri mainot konteinerus. Pretējā gadījumā mēs nonāksim briesmīgos antisantitāros apstākļos.”

Marika Līce raksta, ka padomju laika rīdīnieki jau to pārdzīvoja: „Un te nu atkal! Kāpēc varas iestādes neko nemācās?”

Taču Ļubova Sedunova uzskata, ka antisantitāros apstākļus rada nevis varas iestādes, bet gan paši iedzīvotāji: „Veikalos ir maisi bioloģiskajiem atkritumiem. Ja šāds maisiņš ir cieši nosiets, konteinerī nebūs netīrumu.”

Atkritumu servisa uzņēmumā *Lautus vide* apstiprina, ka atkritumus brūnos konteineros var izmest papīra maisiņos vai bioloģiski noārdāmos maisos, kuriem ir īpašs marķējums.

Diemžēl daudzi iedzīvotāji bioloģiskos atkritumus izmet parastos plastmasas maisiņos. Tas nozīmē, ka visas moka ir veltīgas, atkritumi brūnajā konteinerī tiks uzskatīti par nešķirotiem – parastiem sadzīves atkritumiem.

Lai glābtos no tārpiem, visiem iedzīvotājiem atkritumi ir jāizmet speciā-

lajos maisos. Pietiek kaut vai vienam kaimiņam izliet atkritumus tieši konteinerā, un – sveikas, mušas!

Par krasām izmaiņām atkritumu šķirošanas politikā varas iestādes pagaidām nerunā. Kā norāda Rīgas domes pārstāvis Mārtiņš Vilemons, ir vairāki veidi, kā aizsargāties pret mušu kāpuriem: „Ir intensīvāk jāšķiro bioloģiskie atkritumi, kas novedīs pie biežākas atkritumu izvešanas. Atkritumi, īpaši dzīvnieku izcelsmes, jāliek speciāli marķētos maisos un jāaizsien.”

Atkritumu izvešanas uzņēmumi konteinerus bez maksas mazgā un dezinficē divas reizes gadā, sacīja Vilemons. „Taču tas neatrisina problēmu ilgtermiņā. Reālas pārmaiņas varam panākt, tikai veicot nelielas izmaiņas savos atkritumu šķirošanas paradumos.”

Taču pagaidām izskatās, ka risinājums problēmai jāmeklē arī pašvaldībai. Pretējā gadījumā daļa iedzīvotāju vienkārši atteiksies šķirot bioloģiskos atkritumus. Vai to vēlējas varas iestādes? **K**

